

Creatieve vooruitzichten

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD

Bernard Decock, Dirk De Meester, Gaby Moreels, Filip Vande Wiele, Lieven Vanhoutte

HUISFOTOGRAFEN

Yvan Herreman, Filip d'Heedene

GASTREDACTEUR EN FOTOGRAFEN

Evelien Vandenbussche, Angélique Declercq

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten vereniging/VC

KOPIJ

Reacties of artikels kunnen doorgestuurd worden naar de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk telkens op zaterdag om 10 uur
volgende vergaderingen op:
30 januari, 27 maart

We houden bij Zoeklicht uw adresgegevens bij om u te kunnen op de hoogte te houden van wat reilt en zeilt in de vrijzinnige omgeving in Zuid-West-Vlaanderen. U krijgt Zoeklicht omdat u bij een van onze partners lid bent. Indien u ons te kennen geeft dat u Zoeklicht niet meer wenst te ontvangen, dan schrappen we u op eenvoudig verzoek uit de adressenlijst van Zoeklicht.

*Met vrijzinnige groeten,
Redactie Zoeklicht*

Nieuw: maandelijkse nieuwsbrief vrijzinnige centra	3
Armoede in tijden van corona	4
Activiteiten uit de regio: UPV Kortrijk	7
Mijmeringen & Corona	8
Activiteiten uit de regio: August Vermeylenkring Kortrijk	11
Corona & telewerken	12
Wie is Peter Vanthuyne?	14
Activiteitenkalender	16
Vrije meningsuiting als heelmeeester van de samenleving	18
Activiteiten uit de regio: UPV Waregem	23
Groeten uit Bredene	24
Activiteiten uit de regio: VC Mozaïek	25
Alternatieve lentefeesten	26
Nice: geen botsing van beschavingen	28
Wat had je gedacht? Ziel	30
In memoriam: Walter De Deken	31

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

VC Poincaré

Stormestraat 131/18
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag,
donderdag en vrijdag)

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u
PingPong
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

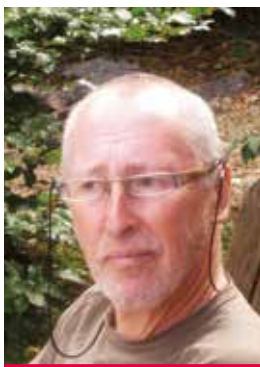
De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
vcdebezatse@gmail.com
Maandelijkse nieuwsbrief:
schrijf in op de website

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

Redactioneel

Marc Boone

Beste Zoeklichtlezer,

Johan Cruyff was niet enkel een begenadigd voetballer ; hij schonk ons ook een van de sterkste filosofische kerngedachte aller tijden : “Elk nadeel heb zijn voordeel”. De uitzonderlijke toestand van afzondering waarin wij ons bevinden is een bevestiging hiervan. Corona zorgt voor creativiteit. Lente feesten moesten aanvankelijk worden uitgesteld maar werden uiteindelijk toch op een alternatieve manier georganiseerd. Het werden zowaar lentebubbels. Thuiswerken wordt algemeen toegepast en lijkt de corona te overleven. Ook als iedereen zal gevaccineerd zijn zal het thuiswerk meer dan waarschijnlijk normaliteit worden. Onze gastredactrice Evelyne laat haar licht schijnen over de praktijk van het thuiswerken. Wie onderaan de maatschappelijke ladder leeft is het meest kwetsbaar en dat blijkt ook nu weer. Corona stelt het armoedeprobleem scherp en ook hier zijn creatieve oplossingen geboden om de eerste nood te lenigen. Het lijkt er echter op dat na de collectieve vaccinatie de collectieve armoede zal gegroeid zijn. Het zal een opdracht zijn van politici om hier een goede wending aan te geven. Gastredacteur Angelique Declercq geeft een eerste aanzet. Ook in de verschillende Vrijzinnige centra past men zich creatief aan. Hieronder vindt u de web site adressen waar je maandelijks een nieuwsbrief kan ontvangen. Wij maken ook kennis met de nieuwe provinciale voorzitter van “De Mens Nu”.

Veel leesplezier en zorg goed voor elkaar.

Marc Boone

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op

- > www.debezatse.be
- > www.vcmozaiek.be
- > www.vcdegeus.be

Armoede in tijden van corona

We zitten met ons allen alweer enkel weken in ons kot. De cijfers gaan de goede kant uit, maar we zullen met ons allen de inspanning die we leveren nog een tijdje vol moeten houden. We lopen geen sprintje met team België, maar een marathon. Voor niemand is de coronapandemie makkelijk, maar voor mensen in armoede zijn de gevolgen niet te overzien. Zowel op financieel, sociaal als op emotioneel vlak hebben mensen in armoede het nog moeilijker. Hun welzijn komt nog meer in de verdrinking. Hoe dit komt en wat lokale besturen als tool hebben om eraan te werken is het onderwerp van dit artikel.

Binnen onze samenleving heeft de term welzijn primair betrekking op de brede waaier van aspecten van de gezondheid, dit duidt op een brede waarde-bepaling van het welzijn van individuen en gemeenschappen. Welzijn mag niet worden verward met welvaart die primair een financieel-economische inslag heeft. Tot de standaardindicatoren van welzijn behoren niet alleen materieel bezit en werkgelegenheid, maar ook de woon-omgeving, lichamelijke en geestelijke gezondheid, onderwijs, recreatie en sociale contacten.

Wanneer we linken leggen met bovenstaande definitie zien we dat er op alle vlakken verschillen zijn vast te stellen:

Werk en inkomen

Op vlak van werkgelegenheid wordt deze bevolkingsgroep tijdens de Coronacrisis sterk getroffen. De mensen die werken in de slechtst betaalde sectoren en jobs, waren de eersten die in maart getroffen werden: winkel- en horecapersoneel, schoonheidszorgen, productiemedewerkers, alle jobs waarbij thuiswerk onmogelijk was hadden direct te maken met (langdurige) technische werkloosheid. Mensen in precare Interim statuten vielen terug op volledige werkloosheid, zij konden zelfs niet van de extra vergoeding van 10 % genieten die mensen met technische werkloosheid hadden. Veel jongeren konden zelfs niet op een uitkering terugvallen, omdat ze nog niet lang genoeg aan de slag waren. Ook voor zelfstandige ondernemers die moesten sluiten en waarvan de vaste kosten doorliepen was het niet evident. Even erg was het gesteld met mensen die al werkloos waren: bedrijven stopten met aanwerven. Nog steeds zijn er 40% minder vacatures dan vorig jaar. Studenten die moeten werken voor hun studie, moesten beroep doen op het OCMW omdat de sectoren waar zij meestal actief in zijn, volledig stillagen. De groep mensen die moet leven van een uitkering stelde vast dat alle prijzen de lucht in schoten, waardoor ze veel minder konden kopen dan anders met hetzelfde budget.

Financieel is er ondertussen een en ander geregeld. Er zijn de toeslagen op leefloon, tussenkomsten voor ondernemers, de aankoopbonnen voor de meest kwetsbaren, de Covid steun die bij de OCMW 's terecht kwam voor mensen die door Covid minder inkomsten hadden. Jammer genoeg is dit alles een druppel

op een hete plaat voor veel gezinnen en alleenstaanden.

In onze sociale dienst zien we sinds de zomervakantie een toeloop van mensen die we helemaal niet kennen. Mensen die erin slaagden om net de eindjes aan elkaar te knopen gaan nu massaal kopje onder. Gezinnen die een klein beetje spaargeld hadden hebben het ondertussen opgeleefd.

Een alleenstaande mama die technisch werkloos is sprak eerst haar spaarpotje aan voor de volgende zomervakantie, nadien de reserve voor als de auto stuk gaat, of de wasmachine. Daarna leende deze mevrouw geld aan haar ouders. Ze is beschaamd dat ze moet langskomen bij de Sociale dienst. Het OCMW, dat is toch voor de arme mensen? Voor velen is onze drempel is nog veel te hoog en mensen wachten dikwijls tot ze volledig kopje onder gaan voor ze hulp vragen. West-Vlaamse trots? Angst om een stempel te krijgen? Nochtans absoluut niet nodig. De laatste maanden stonden we dikwijls versteld van hoe creatief sommigen gezinnen zijn om toch nog proberen de laatste factuur te betalen. Hier kun je alleen maar diep respect voor hebben.

Dit is de rode draad bij mensen die omwille van Corona in financieel zwaar water terechtkomen. Ze wachten heel lang om hulp te vragen, zijn creatief in het zoeken naar oplossingen, liggen nachtenlang wakker over hoe het nu verder moet...

Daarom zijn we in Menen veelvuldig gaan communiceren onder het logo

#warme stad. Er kwam een campagne op sociale media, in de stadskrant en via de Brugfiguren onderwijs maakten we de tussenkomst voor laptops bekend, die als deuropener konden fungeren. Daarnaast kreeg ieder huis een kaartje in de bus "Warmte heeft een nummer. Bel me als je 't koud hebt. Oké?" Bedoeling hiervan is om enerzijds mensen uit sociale isolement halen, maar anderzijds de weg naar onze sociale dienst en de specifieke financiële ondersteuning omwille van Covid bekendmaken. Op die manier vinden meer mensen de weg naar onze maatschappelijk werkers. Helaas kijken nog veel besturen de kat uit de boom. Er zijn OCMW 's zijn die eind november nog geen kader hebben om de middelen die ze kregen van de hogere overheid te verdelen onder gezinnen die ze nodig hebben en er recht op hebben, of nog erger OCMW 's die niet communiceren dat mensen die minder inkomsten hebben omwille van Covid, bij hen terecht kunnen voor financiële steun om bijvoorbeeld school- of ziekenhuisfacturen te betalen.

Welbevinden

We zien ook een sterke stijging van mentale problemen, partnergeweld en echtscheidingen tijdens deze crisis. Meer mensen hebben zoals gezegd financiële tekorten, en dikwijls is dit de een belangrijke reden voor huiselijke discussies. Mensen moeten ook verplicht thuisblijven. Waar anders bij een discussie een partner vertrekt om stoom af te laten, een pint te gaan drinken of bij vrienden binnen blijft iedereen nu tussen zijn 4 muren waardoor er geen druk van de ketel kan. En ook hier worden mensen in een kwetsbare situatie het hardst getroffen. Wie een

huis heeft met een grote tuin, veel ruimte en ontspanningsmogelijkheden heeft ook meer ruimte in zijn hoofd. Je kan al eens in een andere kamer gaan zitten, of in een apart bureau om thuiswerk te doen of afstandsonderwijs te volgen. Wie voor deze activiteiten in een klein appartementje of een studio woont heeft deze mogelijkheden niet. Nooit eens op je gemak ergens kunnen zitten, geen ruimte om rustig de online lessen te volgen, of een balletje te shotten in de tuin. Wie niet het geluk heeft om buitenshuis te kunnen gaan werken of naar school te gaan heeft in deze periode amper nog sociale contacten. De Horeca is dicht, het verenigingsleven ligt helemaal stil, de sportclubs en jeugdbewegingen hebben hun werking in vele gemeenten volledig gestopt omwille van onze gezondheid. Als deze uitlaatkleppen en plaatsen voor sociaal contact vallen dus weg. Zeker voor alleenstaanden betekent dit dat hun sociale contacten bijna tot 0 herleid worden. Kinderen die in een heel kleine woning wonen, dikwijls zonder tuin, zitten permanent op elkaars lip, en al deze zaken zijn nefast voor onze mentale gezondheid.

Als stad proberen we in de mate van het mogelijke aan deze eenzaamheid te werken en te kijken hoe het gaat met iedereen. We bezoeken met onze medewerkers uit de zorgdiensten de komende weken 1700 senioren van 75+. Deze drempelbezoeken worden met veel enthousiasme onthaald. Ze zijn veel meer dan zomaar een bezoekje. Bij de vraag "oe ist?" krijg je soms hele levensverhalen te horen, maar soms ook schrijnende zaken, waar we dan uiteraard op inspelen om extra hulp te bieden aan de persoon

in kwestie of zijn of haar omgeving. Hulpbehoevende mensen worden geregeld ook opgebeld. In onze woonzorgcentra proberen we ondanks de moeilijke situatie toch steeds beperkt bezoek toe te laten. De jeugdwerkers zijn constant op pad en organiseren ook online activiteiten en challenges om het contact met hun gasten niet te verliezen. Samen met de regio (W13 en LOGO) wordt er een website gelanceerd voor wie het moeilijk heeft: kzitermee.be.

Ook als individu kunnen we er zijn voor elkaar. Bel elkaar eens op om te vragen hoe het gaat, organiseer een teamoverleg met je vrienden, en in je eigen straat zijn er misschien mensen die je kan helpen met boodschappen. Maak een praatje met de burens in de tuin, of voor de deur, zorg voor voldoende licht in huis en haal geregeld een frisse neus in de natuur. Allemaal kleine dingen die wel degelijk een verschil maken.

Onderwijs

Voor kinderen jongeren uit kwetsbare gezinnen is deze crisis extreem moeilijk door te komen. Ze hebben in het voorjaar maanden les gemist. Onlinelessen volgen of taken maken die door juf of meester werden meegegeven waren een hele uitdaging. 4 kinderen en geen PC thuis, begin er maar aan. Het resultaat is navenant. 1 op de 2 kinderen hebben een schoolse achterstand opgelopen. Voor de lagere scholen slaagden we er in het voorjaar in om alle kinderen die in Menen, Lauwe of Rekkem school liepen een laptop te voorzien in bruikleen, via de school of via de Stad. Voor het middelbaar was het voor sommigen wachten tot eind mei op materiaal, en

voor anderen moest het dan maar via de smartphone. Deze kinderen kregen dan soms de stempel "niet gemotiveerd" omdat ze taken niet of te laat maakten, terwijl ze dikwijls nog harder moesten werken om alles te kunnen bijhouden dan hun klasgenoten die op hun rustige kamer met goede internetverbinding op hun state-of-the-art laptop hun lessen konden volgen. Online les volgen in de living op je smartphone, terwijl je kleine broertje constant hulp vraagt bij zijn taakjes. Wie kan zich dan nog voor 100% concentreren. Respect! Het was daarom een bewuste keuze om in juni het blokkot toch te openen. Dit is een rustige studieruimte internet waar voldoende geventileerd werd en de maatregelen konden gerespecteerd worden. Op die manier konden jongeren er in alle rust studeren, in veilige omstandigheden. Het is triestig om te zien dat er nog een hele weg te gaan is gelijke onderwijskansen, terwijl we er allemaal van overtuigd zijn dat onderwijs de grootste hefboom is om aan de armoede te ontsnappen.

Tijdens deze Covid-periode zijn we opnieuw allemaal met onze neus op de feiten gedrukt dat in België niet iedereen dezelfde kansen krijgt, dat er nog een lange weg te gaan is in het automatisch toekennen van rechten, aan werken voor een menswaardig inkomen, een gezonde en veilige woning, de mentale gezondheid van iedereen, niet enkel van wie het kan betalen, en dat we moeten werken aan gelijke onderwijskansen. Armoedebestrijding begint al van bij de geboorte en het onderwijs kan hier zoveel in betekenen. Enkel op die manier kunnen we zorgen dat iedereen mee is en dat we sterker uit deze crisis komen.

Angeliq Declercq is "Scheper van sociale zaken en personeel Menen".

UPV LEZINGEN KORTRIJK VOORJAAR 2021

Filosofie en Fictie: vriendschap herbekeken

MET ANN VAN SEVENANT

DINSDAG 9 FEBRUARI 2021 OM 14U30

In welke mate is vriendschap een fictie? Is vriendschap geëvolueerd en welke rol spelen afstand en nabijheid nog? Dr. Ann Van Sevenant publiceerde in 2018 een boek over vriendschap en het filosofisch denken erover.

Menopauze – interactieve infosessie

MET CINDY DUNON

DINSDAG 9 MAART OM 14U30

Jong, ouder, vrouw of man: het is nooit te vroeg of te laat om je goed te informeren over de menopauze. Dus kom luisteren naar experte Cindy Dunon (UZ Brussel) en – vooral – vragen stellen. En voor partners is dit ook geen ver-van-hun-bed verhaal...

Activiteiten uit de regio // HV Kortrijk

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
www.vcmozaiek.be

MA'BLUES CAFÉ

Op 11 oktober was het eindelijk zover! Na onze wekelijkse interne samenkomsten waarbij muziekkeuze, interieur en catering werden besproken, konden we eindelijk van start met ons nieuw concept binnen Mozaïek, nl. het Ma'Blues Café.

Daarbij is het de bedoeling menig muzikliefhebber warm te maken voor een maandelijks ontmoetingsmoment op Overleie in Kortrijk, dit telkens op de 2° zondagavond van de maand, waardoor hechte vriendschapsbanden kunnen gesmeed en onderhouden worden.

Als opvolging van de ratpack-zondagnamiddagen werkten we aan het idee om mensen samen te brengen rondom warme muziek (vooral soul- en blues) in een gezellig kader, en hen daarbij te voorzien van een hapje en een drankje ook. Daarbij komt geregeld een gastmuzikant aan bod.

De timing van de levering van de nieuwe podiumverlichting kon niet beter vallen, zodat het in zijn geheel, samen met de geborduurde schorten, de gepersonaliseerde bierviltjes, de tafelverlichting, de slides, en de buttons een mooi en gezellig resultaat gaf : De zaal was er alvast klaar voor.

Algauw kwamen de eerste gasten binnen. We gingen van start met wat soulmuziek rondom 18h. Daarna kwam ons verwelkomingswoord en dan kon onze eerste gastmuzikant van start. Jan Bas is de lead-zanger van de groep Rusty Roots, en waagde zich hierbij aan zijn eerste solo-optreden. Hij bracht

eigen werk, en nummers van Bill Withers, James Brown, Chris Isaak, Tom Jones, Chris Stapleton en zoveel meer. Daarmee overschreed hij ruimelijk de eerder met hem afgesproken speelduur, maar dat werd door het publiek alleen maar toegejuicht. Met zijn warme stem slaagde hij erin de zaal bij momenten muisstil te krijgen. Deze was trouwens volledig volgens Corona-aanwijzingen aangepast, waardoor iedereen ten volle en rustig van de muziek kon genieten.

Met een stukje home-made pizza, of het stoofpotje 'Gumbo' (rijst, met scampi's en chorizo), werd de avond er alleen maar aangenamer op voor iedereen.

Enkele reactie's van aanwezigen :

'Toffe locatie, gezellig kader', 'Primeur: eerste solo-optreden van Jan Bas, geweldige stem', 'Dat was pas openen met een knaller', ...

Volgende artiesten staan alvast op het lijstje van wachtenden die we op ons podium mogen verwachten : Bart Buls, Rianto Delrue,... Dus : Stay tuned en volg ons ook op de facebookpagina van DJ Ma'Blues. Op naar de volgende editie!

Organisatie en Tekst: Manuelle Vanhaverbeke (Ma'Blues) en Filiep Vande Wiele

Foto's: Kathelijn Vlaemynck en Manuelle Vanhaverbeke

Techniek : Erik Verbeurgt

MIJMERINGEN & CORONA

Covid zet blijkbaar aan tot wat Lyriek en mijmeringen. Een aantal lezers kropen spontaan in hun pen om hun dagelijkse beslommeringen in deze vreemde tijd neer te pennen. Word jij ook Covid gestimuleerd stuur dan uw mijmeringen aan ons door. Wij publiceren ze in ons maart nummer. Doen!

Deze 2e lockdown snijdt verder en dieper dan de eerste. Zo veel is zeker. Hij brengt ons nog verder in een bepaald isolement. Velen kunnen dit niet meer goed aan. Daarom moeten zo veel mogelijk contact maken met elkeen. Fysisch kan het niet meer zoals we wensen. Een deel van onze medeburgers kunnen niet meer met hun geliefden of kennissen samen zitten. De bubbels worden kleiner en kleiner. Maar er zijn nog mogelijkheden om in contact te komen. De elektronica biedt hier en daar een mogelijkheid. Maar het is behelpen. Deze zomer werd de koord gelost. We dachten: "we zijn er"... Maar niets is minder waar. Een goeie 14 dagen verder kregen we de rekening gepresenteerd. En een rekening die we nu nog hard voelen.

Hebben onze beleidsmensen en wetenschappers zich zo vergist? Ik denk het niet. Ik denk dat zijn naar (gods-) vermogen gehandeld hebben. Aan de ene kant zijn de geheimen van dit virus nog altijd niet volledig doorgrond. We zijn nog volop aan te leren. Aan de andere kant zijn de economische drama's die men hoopte te vermijden. Deze drama's spelen zich niet alleen af in de bedrijven. Ook werknemers zijn de dupe en slachtoffers. De keuzes maken langs welke weg de crisis moet aangepakt worden zijn gigantisch moeilijk.

Ik denk dat –hoe moeilijk ook- dat de lockdown op dit moment de beste keuze is. Zeker is dat wij elkaar opzadelen met mogelijke besmettingen. Logischerwijze is zo weinig mogelijk in contact

komen met elkaar een van de barrières in de verspreiding van het Corona. Maar dit brengt dan natuurlijk weer andere drama's aan het licht: eenzaamheid en vereenzaming. Plotseling 24 uur per dag samen zitten zorgt voor problemen. Uitlaatkleppen als er zijn de werkomgeving, even stappen gaan in het weekend, gaan sporten –actief of niet- vallen weg. Het culturele leven buitenshuis is 'dood'. Voor de kleintjes is de jeugdvereniging die op zijn gat zit ook niet meer voorhanden. En na 8-9 maanden hakt dat er stevig in bij velen.

Als het enige troost kan betekenen: onze Belgische aanpak is niet zo slecht als men beweert. Het virus is een echte pandemie: het is verspreid over de ganse wereld. Het kent geen grenzen, fysisch of andere. Een aantal landen zijn er slechter aan toe. Lockdown-maatregelen zijn elders soms nog harder. Bvb mag je in Nederland maar met 2 tegelijkertijd op stap gaan. Hier is onze bubbel nog altijd 4 personen... In Italië worden patiënten op de parking van ziekenhuizen van zuurstof voorzien. Als de apparatuur voor handen is... Er is gewoon geen plaats meer in het ziekenhuis zelf. HALLUCINANT !!! Anderen kijken de andere kant uit en/of verspreiden fakeberichten en schuiven om de haverklap mensen die enige kennis hebben aan de kant. Dan is het hek volledig van de dam. Dit getuigt van een vergaande onverantwoordelijkheid. De zo verfoeide farma-industrie doet hard zijn best om een anti-virus te maken. En zijn er bijna. We staan te trap-

pelen om er een toegediend te krijgen die het virus kan stoppen. Dit zal een grote stap voorwaarts zijn. Deze vaccins zullen nog niet alle heil bieden. Andere geneesmiddelen moeten jaren onderzocht en getest worden vooraleer ze op de markt mogen komen. En nu zou het binnen de 14 dagen moeten gebeuren... Maar beste mensen –nogmaals- laat ons echter onze eigen inbreng niet overboord gooien. Onze houding nu op dit moment is van het grootste belang. Hou je aan de maatregelen die er zijn en nog zullen komen. Hou afstand, draag het mondkapje, vermijd plaats als je ziet dat er veel volk is en hou geen verborgen feestjes onder familie of vrienden. Dit is ieder zijn verantwoordelijkheid. Laat ons allen samen er voor zorgen dat onze medische en verzorgende medeburgers zicht krijgen op een kalmere periode. Zij hebben het op dit moment dubbel –en dit is nog heel onderschatmoelijk. Zodat ook zij er niet aan onderdoor gaan. Want er staat hen, naast de Corona, nog heel wat 'ander' werk te wachten. Dit 'ander' werk valt dan in de andere delen van een spoeddienst en een ziekenhuis. Ook daar is er heel wat werk op de plank. Laat ons dit niet vergeten.

Laat ons allen samen de handen in elkaar slaan om deze crisis te boven komen. Onze eigen houding en verantwoordelijkheid draagt hier toe bij. Solidair gaan we zeker terug naar een leven waar schoonheid terug kan heersen. Maar nu nog even met kracht volhouden !!!

Mijn mijmeringen in tijden van Corona

De complete menselijke wijsheid kan samengevat worden
in 2 woorden: **afwachten en hopen**
Alexandre Dumas

2020 begon gewoon, we wisselden wensen uit, alles leek o zo gewoon... Corona? Nog maar weinig of niets van gehoord.

Op 12 maart was er nog een activiteit gepland in Mozaïek maar daags voordien werd deze door de organisatoren afgelast teveel risico. Het Coronavirus een illustere onbekende was in opmars. Goede beslissing bleek achteraf, daags erop begon de eerste Lock down, wie had toen kunnen inschatten dat we er op dit moment weer rekening moeten mee houden.

Iedereen is van slag, alle zekerheden (voor zo ver die er zijn in het leven) komen op losse schroeven te staan, wat met mijn werk, mijn reis, mijn feestjes en vooral wat met al onze menselijke contacten? Niks lijkt nog te kunnen of te mogen zonder een onverantwoord risico te nemen...

Wat nu? Veel gaan wandelen leek in maart in eerste instantie een goede optie, wandelen maar dan wel alleen.

Genieten van de vroege zonovergoten lente waarbij alles wat groen kon zijn in volle kracht ontplofte... het graan dat opschoot. Allemaal zeer mooi en hoopgevend. In de tuin (voor wie die al had) genieten van de bloemen en ondertussen in huis de grote kuis. Iedereen had wel iets te doen en daar was nu onverwacht veel tijd voor. Maar dit is (was) niet gelijk verdeeld, mensen blijven aan het werk, ook van thuis uit en hebben de zorg voor hun kinderen, de drukte van de dag en bovendien ook nog het isolement te verwerken.

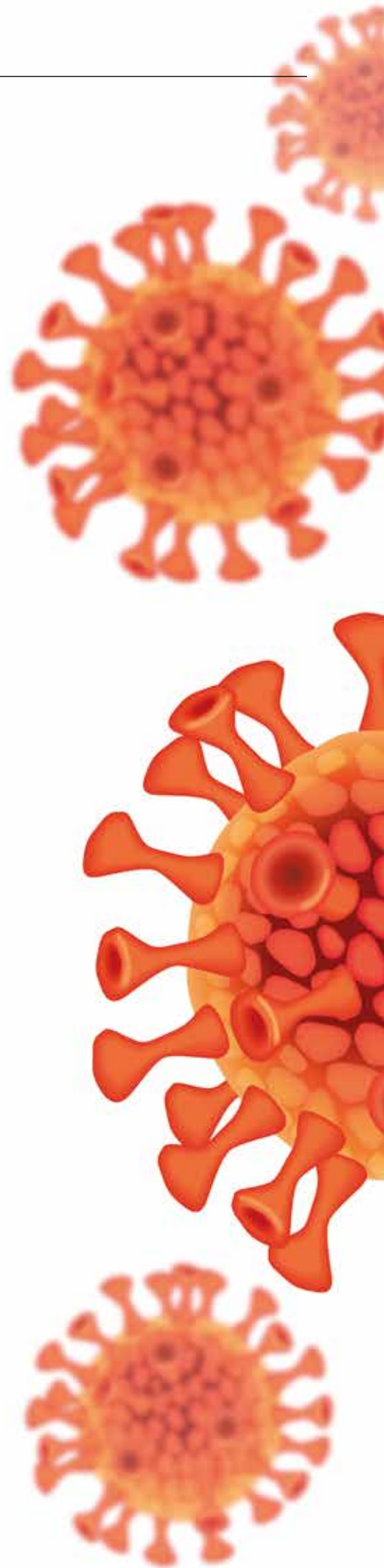
Ondertussen gebeuren er drama's in woonzorgcentra en ziekenhuizen... de mensen sterven er in eenzaamheid en afscheid nemen is er niet bij. Zeer schrijnend en pijnlijk voor de betrokkenen. Ook de zorg zit op zijn tandvlees. Zorg ja, betrokken zijn en dicht bij de mensen staan is bijna een onmogelijke opgave wat tot frustratie en stress leidt. Overall dreigt het personeelstekort, overvolle ziekenhuizen, het onbekende, het dweilen met de kraan open. De sector lijdt heel zwaar en toch blijven ze strijden

voor de gezondheid voor iedereen en blijven ze begaan.

Ondertussen raast het virus verder, maar gelukkig mede door de burgerzin en de strenge maatregelen konden we (tijdelijk blijkbaar) het tij keren. We hadden toch nog een quasi leefbare zomer, heet weliswaar, maar buiten in de schaduw onder de boom vrienden zien op veilige afstand kon nog, tijdens Kortrijks Congé kinderen en kleinkinderen zien lukte nog net.

Ondertussen vorderde de zomer en werd de tarwe die in maart opschoot rijp, werd er geoogst en velen dachten, we zijn er, het virus is weg! Niet dus!

Tijdens mijn wandelingen denk ik ondertussen, de natuur gaat door, de seizoenen doen hun ding, de bloemen, planten en dieren kunnen best zonder de Mens, zelfs moesten er we niet meer zijn zou de Aarde wel haar weg vinden. Het was bemoedigend en tegelijkertijd triest... Dit ding bepaalt heel ons leven al 2 seizoenen lang.

September! Scholen gaan terug open. Gelukkig voor de kinderen is er een zekerheid in hun leven en kunnen ze hun vriendjes terug zien. Ook voor de jongeren zijn sociale contacten belangrijk, zij moeten met leeftijdsgenoten kunnen zijn, dat is goed voor hun persoonlijke ontwikkeling.

Allemaal belangrijk, dat zeker, zeker voor de mensen, die vaak door de situatie waarin ze verzeild zijn geraakt kwetsbaar geworden zijn (en die zijn er veel te veel in deze neo – kapitalistische maatschappij) die mensen komen nu meer dan ook in het gezichtsveld. Ze hebben geen toegang tot de digitale wereld en geen netwerk van bv vrienden.

Iedereen pakt zijn werk zijn “gewone” leven weer zo goed en zo kwaad als het kan op. Voorzichtig worden er vergaderingen en samenkomsten gepland...

Iedereen mist naar mijn aanvoelen de warmte van het samenzijn tijdens allerlei activiteiten. Het babbelen en zich amuseren aan de bar, de ontmoeting en zoveel meer dat allemaal niet meer mogelijk. Jammer genoeg is het einde van de ellende nog niet in zicht, Het virus is met volle kracht terug, we gaan een lange, donkere eenzame winter in, met de lugubere reisgenoot, het virus

Maar, nu schuilt de hoop en het licht nu onder de grond en in ons, sommige bomen leggen al botten aan voor de volgende lente. Ook wij moeten de hoop

op betere tijden bewaren en ooit, ooit gaan we het virus overwinnen en kunnen we elkaar weer ontmoeten en zorgeloos samenkomen en elkaar een fikse omhelzing geven; Ik vermoed dat er daar veel emoties mee zullen samengaan en het een buitengewoon blij weerzien zal zijn, ik kijk daar in alle geval naar uit.

Dit virus heeft in alle geval tot nadenken gestemd en ons teruggebracht naar de essentie van ons bestaan, naar het feit dat wij sociale dieren zijn en niet zonder elkaar kunnen gelukkig worden. Hopelijk kan dit een aanzet zijn voor vele mensen om te herbronnen en de solidariteit en medemenselijkheid te versterken...

Wetend dat welzijn en zorg de bouwstenen zijn voor een warme samenleving. Moeten we blijven zorgen voor de mensen, ook voor diegenen die het moeilijk hebben. Als je hoort dat steeds meer mensen beroep doen op voedselhulp, aankloppen bij het OCMW, het CAW... dan moeten we beseffen dat deze fundamenteen moeten worden versterkt...

Maar ... we moeten ook de hand in eigen borst durven steken, Wanneer hebben we aan onze eenzame buur, onze familie eens gevraagd hoe het met hen gaat? Een telefoontje een berichtje kan veel warmte geven...

Met hoop op betere tijden, sluit ik af.

Christine Deprez

BRAND

FOTOTENTOONSTELLING

VIRTUELE OPENING: ZONDAG 10 JANUARI 2021

“Brand” is een fototentoonstelling van het Vermeylenfonds bestaande uit een reeks portretten van gekende en minder gekende mensen die uitleggen waarom ze een bepaald boek kiezen. Zo zien we o.a. onze voorzitter Willem De Beukelaere met de “Kappellekensbaan van Louis Paul Boon.

De titel van de tentoonstelling verwijst naar de historische gebeurtenis in Berlijn. Om gehoor te geven aan de oproep van propagandaminister Joseph Goebbels werden alle boeken die niet pasten binnen de canon van de nazi's op de brandstapel gegooid. Boeken van onder meer Heinrich Mann, Sigmund Freud, Erich Maria Remarque en Karl Marx gingen in vlammen op.

Met BRAND wil het Vermeylenfonds de strijd tegen censuur onder de aandacht brengen, want ook vandaag woedt deze nog. Bikkelaar. Kritische stemmen zijn de luis in de pels van autocratische regimes. Alle middelen worden ingezet om hen monddood te maken. Auteurs worden vervolgd, boeken verbrand. Censuur druist in tegen de mensenrechten, en dat kan niet aanvaard worden.

De tentoonstelling wordt virtueel geopend op **zondag 10 januari om 11 uur** met een **virtuele lezing** over culturele brainwashing, antisemitisme, verzet, en boekverbrandingen door **Arnaud Van Der Straeten**, (Sociale en Culturele Agogiek, VUB, diensthoofd stedelijke bibliotheek Utopia Aalst en leidinggevende in cultuurcentrum De Werf Aalst). Volgens de spreker, legde het Nazi-apparaat tijdens het Derde Rijk beslag op alle geledingen en facetten van de samenleving.

De gevoerde culturele indoctrinatie was krachtiger en efficiënter dan alle Vergeltungswaffen samen. De Nazi-ideologie was eclecticisch en had het complot tegen de Joden geïnstrumentaliseerd. Het Duitse boekenbedrijf en kunstenveld werden gezuiverd waarvan Duitsland nog steeds de gevolgen draagt.

Omwille van Corona is deze tentoonstelling niet te zien in de Mozaïek, wel in de **Bib in Meulebeke, Parking Dwarsstraat, van 7 januari tot 13 februari**. Openingsuren zie website Bib. Organisatie ter plaatse : Curieus samen met de Bib. Voor de **lezing**, mail naar info@vermeylenfonds.be waarna je een link ontvangt om in te loggen op 10 januari

CORONA & TELEWERKEN

Een stukje geschiedenis

Telewerken is ontstaan rond 1975 en halverwege 1980 werd er meer gebruik van gemaakt, doordat de technologie dit toeliet. Dankzij goedkopere telecommunicatieverbindingen, laptops en de ontwikkeling van IT-toepassingen.

Voorals in de Verenigde Staten is telewerk al langere tijd ingevoerd. Volgens Global Workplace Analytics, een onderzoeks- en adviesbureau gespecialiseerd in nieuwe werkplekstrategieën, werkte ongeveer een kwart van de Amerikaanse werkende bevolking in 2015 niet de hele tijd op kantoor.

In België werkt slechts 16 procent van de werkende bevolking geregeld thuis, maar dat is wel drie keer zoveel als tien jaar geleden. Bij hooggeschoolden stijgt dat percentage tot 25 procent. (cijfers FOD Financiën, 2016.)¹ In België bleken dan vooral mannen met een hoge functie vaak thuis te werken.

Soorten telewerk

Men spreekt van structureel thuiswerk indien men uren van thuis op regelmatige én vrijwillige basis presteert.

Is het thuiswerk eerder incidenteel van aard, dan gaat het over occasioneel thuiswerk. Voor beide vormen bestaat een wettelijk kader.

Mobiel telewerken is een derde vorm. Je werkt bijna uitsluitend buiten het kantoor van jouw werkgever. Dat zal meestal onderweg of bij derden zijn. Dit mobiel werken is ook zo vastgesteld in de bepalingen en voorwaarden van je arbeids-overeenkomst. Je hebt vaak geen eigen

vaste werkplek. De jongerenconsulenten binnen de Mens.nu passen deze manier van werken al regelmatig toe.

Het corona-thuiswerken is een tijdelijke maatregel die de overheid oplegt en niet te voorspellen valt. In die zin gaat het om een overmachtssituatie, zoals dat ook het geval is bij het occasioneel telewerk. Corona-thuiswerk heeft dan ook meer kenmerken van het occasioneel telewerk, dan van het structureel telewerk.

Telewerken is bovendien één van de maatschappelijke fenomenen ten gevolge van de pandemie, die met stip wordt genoemd als kandidaat-blijver in het post-coronatijdperk. Telewerk loopt echter niet per se van een leien dakje, zeker niet wanneer er in team moet worden samengewerkt aan een gemeenschappelijke opdracht vanuit verschillende locaties. Idealiter bereid je je als organisatie grondig voor op zo'n drastische omslag, maar hiervoor ontbrak nu net de tijd. Het is te verwachten dat vele organisaties, werknemers en leidinggevenden nu door een leerproces gaan.

Opmars door coronacrisis

Door de coronapandemie is er in 2020 wereldwijd een grote stijging in telewerken. Vaak wordt het verplicht of sterk geadviseerd door overheden of medisch instituten om het virus in te perken.

Er is dus een sterke toename van het aantal werknemers, die letterlijk van de ene dag op de andere gingen telewerken. Vaak verplicht of sterk geadviseerd door overheden ter indamming van het virus. Bij deMens.nu was dit ook het geval.

Zelfs in sectoren waarvoor dit tot voor kort heel moeilijk werd geacht, zoals het onderwijs, zitten werknemers nu lange dagen en vele uren achter het scherm, in chatsessies, conference calls, webinars, online meetings en online opleidingen.

Voor de coronacrisis werkte zo'n 20 procent van de bedienden af en toe van thuis uit. Dat steeg tijdens de eerste quarantainemaatregelen naar meer dan 60 procent. Ondertussen zitten we in een tweede quarantaine en is telewerken weer verplicht als het kan.

Verskillende ervaringen onder werknemers

Mensen die goed zijn in telewerken, hebben vaak veel nood aan autonomie. Ze geloven dat ze hun lot in eigen handen hebben en hebben vertrouwen in hun professionele kunnen. Ook toewijding is belangrijk, een gevoel van plichtsbesef en loyaliteit aan de werkgever en trots zijn op het vertrouwen dat in je wordt gesteld. Introverte mensen die sociale situaties vaak afmattend vinden en lang alleen zijn niet erg vinden, zijn ook vaak in element met telewerk.

Andere karaktertypes ligt thuiswerk minder. *'Mensen die energie halen uit de aanwezigheid van anderen – de gezelschapsdieren van het kantoor – hebben het moeilijk om voldoening en betrokkenheid te voelen als ze op afstand werken'*, weet Thomas O'Neill van de universiteit van Calgary, die bij Work EvOHlution de afdeling onderzoek leidt. Wie last heeft van uitstelgedrag kan buiten de kantooromgeving dan weer makkelijker zwichten voor afleidingen.²

Naast persoonlijkheid, de aard van het werk, spelen er natuurlijk ook externe factoren een rol. Als er naast je thuiskantoor werken plaatsvinden of als een huisgenoot of huisdier je voortdurend stoort, kan je sowieso niet altijd geconcentreerd werken.

Bevraging onder collega's

Iedereen is anders, het is voor iedereen een vreemde tijd, daarom vroeg ik de collega's in Zuid- West- Vlaanderen hoe zij dit ervaren en heb ik dit hieronder te proberen omvatten.

- Wat zijn voordelen van telewerken?

Een groter gevoel van veiligheid wat corona betreft.

Het huis ligt er properder bij, betere balans werk-privé, het huisdier is tevreden

Meer focus en minder afleiding, eigen tempo. Geen bezoekers, minder telefoons...

Minder verplaatsingstijd, waardoor men meer kan doen op een dag zowel werk als privé-gerelateerd.

Het aanleren van en vertrouwd raken met digitale middelen en tools

- Wat zijn nadelen van telewerken?

Het contact met collega's, cliënten, vrijwilligers is minder persoonlijk, wat soms leidt tot een gevoel van eenzaamheid en isolatie.

De infrastructuur thuis is niet altijd volledig voorzien op telewerk. We denken aan eigen laptops, bureaustoelen.

De afbakening tussen werk/privé is minder duidelijk.

Men is vaak niet de enige die thuiswerkt, partner, kinderen...

Heel veel digitale vergaderingen, die vaak meer energie vragen, zeker als het met grote groepen is.

Vaak zijn er extra kosten voor de werknemer, zoals meer energieverbruik, een ander of volledig nieuw internetabonnement, waarbij de kleine thuiswerkvergoeding niet altijd alle kosten dekt.

- Wat heb je geleerd door het telewerken? Werk je op een andere manier?

Digitaal werken, creatief zoeken naar andere manieren van werken. Inventief zijn met sociale media.

Jezelf erg productieve momenten en mindere momenten gunnen.

Onderscheid maken tussen taken die thuis kunnen worden uitgevoerd of waarvoor fysieke aanwezigheid op het werk noodzakelijk is.

Nadenken over efficiëntie, welke vergaderingen kunnen online doorgaan, welke beter niet?

- Ervaar je de periode van telewerken nu anders dan tijdens de lockdown in het voorjaar?

Er is meer ervaring, eerder het gevoel van een andere manier van werken dan van een noodzakelijk kwaad. Vertrouwder gevoel met digitale middelen.

Deze lockdown komt minder onverwacht dan in maart. Alles werd onmiddellijk afgelast en alternatieven bedenken was moeilijk op korte termijn. Nu zijn we al wat meer vertrouwd met online alternatieven en omdat de crisis nog een hele tijd kan duren, is het ook de moeite hierin te specialiseren. Men kan projecten nu ook afstemmen op het 'thuis blijven' in plaats van op het fysiek samenkomen.

Gesprekken kunnen deze keer wel fysiek plaats vinden, ook al is het in beperkte mate. De huizen zijn open met een minimale fysieke permanentie. Wekelijks komt iemand anders op kantoor.

- Zijn er zaken/hobby's die je door de lockdown en het telewerken bent beginnen doen of terug doet?

Sommigen houden het bij hobby's binnenshuis: een fotoboek maken, schilderen, gedichten schrijven, lezen, juwelen maken, bingewatchen, gezelschapsspelletjes spelen, lesgeven aan de eigen kinderen.

Anderen leven zich liever uit buitenshuis: ze gaan wandelen, lopen, fietsen, uitstapjes in eigen land, tuinieren en genieten van de eigen tuin,

Algemeen gesproken heeft men het contact met mensen nog meer leren waarderen.

Toekomst

Vanuit de Mens.nu kwam ook een online bevraging over thuiswerken onder het personeel. Uit 165 personeelsleden namen er 116 deel.

Een belangrijke factor in het ervaren van telewerk blijkt de afstand tot de woonplaats te zijn. Een groot deel van de collega's werkt op minder dan 30 minuten van de woonplaats, maar 25% heeft nog een reistijd van langer dan een uur. Hoe verder men woont, hoe meer men telewerken als een voordeel ervaart. Hoe dichter men woont, hoe

minder min dit een noodzaak vindt. 60% van de deelnemers ervaart meer productiviteit bij werken vanuit de woonplaats. 10% geeft aan minder productief te zijn

Wanneer er gevraagd werd naar het gewenste aantal dagen om te werken vanuit de woonplaats, kwamen volgende resultaten naar voor:

- 5% wil niet werken vanuit de woonplaats
- 30% ziet één dag als ideaal
- 50% geeft aan twee dagen in de week te willen werken vanuit de woonplaats
- 10% verkiest drie dagen
- 5% zou meer dan drie dagen als gewenst zien.

Monique Ramioul van *het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA)* verwacht dat er na de coronacrisis véél meer telewerk zal zijn dan ervoor. "Maar we denken ook dat niemand vijf dagen per week zal willen telewerken. Het is belangrijk dat werknemers soms ook fysiek aanwezig zijn in een bedrijf of organisatie. Als alle sociaal contact en alle onderlinge steun wegvallen, is niemand daarbij gebaat, de organisatie niet en de werknemers al evenmin".³ Uit de bevraging onder het personeel, bleek diezelfde voorkeur voor een gezonde mix.

Ik ben alvast benieuwd wat de toekomst nog zal brengen en of het 'oude normaal' nog het 'het nieuwe normaal' zal zijn. Ik hoop alvast op een mooie combinatie van beiden, waar iedereen zich zal kunnen vinden.

¹<https://www.eoswetenschap.eu/psyche-brein/de-voordelen-van-thuiswerk>

²<https://www.eoswetenschap.eu/psyche-brein/de-voordelen-van-thuiswerk>

³<https://www.pulsmagazine.be/2020/04/30/telewerken-wordt-een-blijver-in-het-post-corona-tijdperk/>

auteur Evelien Vandenbussche is medewerkster VC's Zuid West Vlaanderen.

Wie is Peter Vanthuyne?

Sinds kort heeft “De Mens Nu” een nieuwe provinciale voorzitter. Peter Vanthuyne is zijn naam. Wij gingen even kennismaken.

Zoeklicht: Dag Peter, Stel u zelf even voor aan onze lezers

Peter Vanthuyne: Ik ben geboren in 1972 in Zillebeke, een deelgemeente van Ieper, waar ik vandaag, na wat jaren afwezigheid, terug woon samen met mijn vriendin Eva en onze twee kleine kinderen, Cezar en Jula. Op 14-jarige leeftijd was ik medestichter van het ‘autonoom trefcentrum’ in Ieper waar ik 15 jaar actief was, de laatste 2 jaar als voorzitter. Op mijn 15de stapte ik, tegen de wil van mijn ouders in, vanuit het vrij onderwijs over naar het Atheneum in Ieper. Het waren de jaren van de anti-raketten betogingen in Brussel en daardoor ging er een volledige nieuwe wereld voor me open. Na mijn secundaire studies ging ik als bijna enige student in Ieper niet naar Gent maar naar de VUB. Ik studeerde moraalwetenschappen en voor mijn licenties koos ik voor de opleiding ‘Morele Begeleiding’, die toen nog bestond. Toen ik afgestudeerd was, koos ik voor het onderwijs en startte met wat interimis als leerkracht NC-Zedenleer. Na drie jaar kon ik aan de slag in GO! Technisch Atheneum Ieper. Mijn maatschappelijk engagement werd er de drijfveer in mijn lessen en bij de inzet voor de school. Op 1 december 2004, op werelddaidsdag, ontvingen we met de leerlingenraad van onze school de nationale pers toen we de eerste school in Vlaanderen werden

met condoomautomaten. In de paasvakantie van 2006 organiseerde ik, samen met de leerlingenraad, een inleefreis naar Polen. We bezochten er oa. de concentratiekampen, Auschwitz, Birkenau en Majdanek.

Op 5 maart van 2007 werd ik na een opleiding van 2 jaar directeur van het GO! Technisch Atheneum Ieper. Mijn intentie toen was om dit, net zoals mijn functie als leerkracht, 10 jaar te doen. Het werden er 13. Op 1 oktober gaf ik mijn carrière een nieuwe wending en startte ik als coach/directeur van huizenvandeMens West-Vlaanderen.

Daarnaast was ik al van toen ik nog leerkracht was bestuurslid van OVM/HVV in Ieper en Poperinge. Ik hielp er oa. mee het lentefeest te organiseren. Bij de oprichting van het vroegere CMD in Ieper werd ik gevraagd als lid van de begeleidingsgroep waar ik na een paar jaar coördinator van werd en dit tot de ontbinding van de begeleidingsgroepen in 2018. Ik schrijf ook artikels voor het lokale vrijzinnig-humanistisch tijdschrift ‘Rechtstreeks’ en dit sinds zijn ontstaan.

Zoeklicht: Wat doet “De Mens nu” juist allemaal?

Peter Vanthuyne: deMens.nu overkoepelt in Vlaanderen 35 vrijzinnig-humanistische lidverenigingen met elk hun specifieke werking. Sommige van deze

lidverenigingen zijn actief in het onderwijs, op maatschappelijk vlak, met jongeren, ouderen of zorgen voor gemeenschapsverbindende activiteiten.

Ikzelf ben coach van de huizenvandeMens. In West-Vlaanderen zijn er 5 huizen. Op vandaag is één van de hoofdtaken van de consultants het informeren van mensen rond levensende beslissingen. Ze helpen ook met de administratie hieromtrent. Een tweede grote activiteit zijn de gesprekken of de vrijzinnig humanistische bijstand. En een derde activiteit zijn de plechtigheden. Dit gaat van vrijzinnig-humanistische geboorteplechtigheden, lentefeesten, huwelijken of afscheidsplechtigheden. De grote levensgebeurtenissen dus. Daarnaast is gemeenschapsvorming ook belangrijk door het organiseren van verbindende activiteiten voor de gemeenschap.

Zoeklicht: Kan je “De Mens nu” vergelijken met een CAW of een JAC?

Peter Vanthuyne: Nee. Het is een vrijzinnig-humanistische organisatie. Enkel de morele dienstverlening in de vorm van de gesprekken leunt dicht aan bij wat een CAW of een JAC doet. Maar het verschil met deze organisaties is dat er aan morele dienstverlening gedaan wordt vanuit een vrijzinnig-humanistisch

kader. Het is beperkt in tijd en enkel voor volwassenen. De grens tussen morele dienstverlening en psychologische bijstand is soms wel dun en net zoals bovenstaande organisaties werken de Huizen laagdrempelig. De consultants verwijzen door naar tweedelijns hulp wanneer dat nodig blijkt. Centraal bij de gesprekken in de Huizen staat de zingeving vanuit een waardenkader waarbij het recht op keuzevrijheid, gelijkheid en kritische ingesteldheid centraal staan. Dit is de specialiteit van onze consultants die professionals of vrijwilligers zijn.

Wij spreken graag van tijd nemen voor de trage vragen. Vragen als: hoe kan ik mijn leven zin geven? Hoe sta ik eigenlijk tegenover levenseindebeslissingen? Wat is voor mij echt belangrijk? In de ratrace die het leven soms kan zijn, is daar niet altijd tijd of ruimte voor. Het huisvandeMens wil die plek zijn waar dergelijke thema's wél aan bod kunnen komen. Ook op vlak van rouw en verlies hebben we heel wat specialisten in huis.

Hetzelfde principe is van toepassing in de voorbereidende gesprekken voor een plechtigheid. Mensen die al eens een plechtigheid meemaakten, ondersteund door de huizenvandeMens, zullen dit getuigen. De persoon, of deMens dus, staat centraal. De dienstverlening is wel vanuit een vrijzinnig-humanistische levensbeschouwing en we verwachten ook dat cliënten zich daar ook in kunnen vinden.

Zoeklicht: Waarin schuilt precies het vrijzinnig aspect van jouw organisatie?

Peter Vanthuyne: We vertrekken vanuit de absolute vrijheid en autonomie van de persoon. Niet de overheid of een geopenbaarde levensbeschouwing bepaalt het levenspad waar je aan timmert maar enkel de persoon zelf. Onze organisatie specialiseerde zich in het helpen coachen en ondersteunen van dit pad. Coachen, op een emancipatorisch manier.

Zoeklicht: Wat doet een directeur precies?

Peter Vanthuyne: Ik coach er op de eerste plaats 27 professionele medewerkers in West-Vlaanderen. Ik bewaak de visie van onze West-Vlaamse afdeling. In februari 2021 lanceert deMens, nu zijn nieuwe beleidsplan. Ik zal samen met ons team proberen dit om te zetten naar onze activiteiten en in de praktijk.

Daarnaast wens ik een stevige netwerk uit te bouwen met alle andere deelorganisaties van deMens.nu. Wist je dat er geen enkele provincie in Vlaanderen zoveel vrijzinnige centra heeft als West-Vlaanderen? 11 om precies te zijn. Daarnaast hebben we sterke afdelingen van HWV, het Vermeylenfonds of andere lidverenigingen. Het is belangrijk dat we de krachten bundelen en onze vrijzinnig-humanistische familiebanden aanhalen. Ik wens ook sterk aanwezig te zijn naar buiten toe. Enerzijds omdat dit wervend werkt en anderzijds als duidelijk gezicht van een organisatie.

Daarnaast zetel ik ook in het IMD, het orgaan dat volgens de wet van 2002 de financiering voor de vrijzinnig-humanistische organisaties, verzorgt. In het IMD heb ik de functie te toetsen of de ingediende dossiers van de lidverenigingen voldoen aan de principes van de morele dienstverlening.

Zoeklicht: Vind je dat de Vrijzinnige gemeenschap zich genoeg uitsprekt over maatschappelijke thema's?

Peter Vanthuyne: Dit is een belangrijk gegeven waar deMens.nu de laatste jaren op inzet. Binnen het nieuwe beleidsplan, waar ik nu nog niet veel over kan lossen, is er heel wat aandacht voor het inzetten op maatschappelijke thema's. Onze organisatie is één van de voorstreckers, samen met Amnesty International, in het verzet tegen de uitgesproken doodstraf voor de Iraanse wetenschapper Ahmadreza Djalali die verbonden is met de VUB. Dichter bij huis sprak onze organisatie zich uit tegen het inperken van abortus in Polen. Maar ook in België mogen we niet op beide oren slapen. We mogen ons trots op de borst kloppen dat we ons land na bijna een eeuw strijd kunnen beschouwen als één van de progressiefste landen ter wereld op ethisch vlak. We moeten echter oppassen dat we dit niet als een evidentie gaan beschouwen. Het euthanasieproces van jongst leden toont aan dat we onze verworvenheden moet blijvend beschermen. Alertheid en eendracht zal hiervoor heel belangrijk zijn in de nabije toekomst.

Zoeklicht: Welke accenten wil je zelf nog leggen als voorzitter in de toekomst?

Peter Vanthuyne: Ik ben nog maar pas in dienst en midden in COVID-19 tijden vergt het wat tijd om ingewerkt te raken.

Gelukkig kan ik wel teren op een lange staat van vrijwillige dienst binnen de vrijzinnige wereld. Uit deze ervaring weet ik dat er heel wat werk is om het soms wat versplinterd vrijzinnig landschap in West-Vlaanderen dichter bij elkaar te brengen. Zoals ik hierboven zei, zal het heel belangrijk zijn om onze verworvenheden naar de toekomst te beschermen. Het zal belangrijk zijn om samen naar buiten te komen. Ik zou dus graag mijn steentje bijdragen om dit een kans op slagen te geven.

Vanuit mijn ervaring als leerkracht en directeur ben ik altijd nauw betrokken geweest met jongeren. DeMens.nu maakte er onlangs een hoofdtopic van en vanaf dit jaar heeft West-Vlaanderen dan ook een jongerenconsulent, Joke Neels. Veel van de lidorganisaties kampen met een gebrek aan vernieuwing en verjonging. Wanneer we een krachtige levensbeschouwing met invloed wensen te blijven dan gaan we moeten inzetten op onze jeugd.

Zoeklicht: Waar droom je heimelijk van voor jou persoonlijk en voor je organisatie?

Peter Vanthuyne: Mijn persoonlijke heimelijke dromen hou ik voor mezelf. Ze zouden niet meer geheim zijn (lacht). En wat de organisatie betreft zal ik mijn dromen luidop zeggen en niet geheim houden. You will get what you hear and see! Mijn droom is dan ook dat ik samen met al de medewerkers, dehuizenvandeMens, het IMD, de lidverenigingen en de VC's een krachtig vrijzinnig-humanistische gemeenschap kan uitbouwen. Een gemeenschap die meebouwt aan de samenleving en een kritische houding aanneemt tegen mogelijke populistische reflexen in onze samenleving. We dienen de universele verklaring van de rechten van de mens hoog in onze vaandel te dragen. Daarnaast wens ik ook een steentje bij te dragen om het thema ecologie binnen het vrijzinnig-humanisme een plaats te geven. De mens bestaat immers niet zonder een goede verhouding met zijn omgeving, de natuur. In tijden van dreigende klimaatcrisissen en de ontkenning hiervan is het belangrijk de waarden van het vrijonderzoek naar voor te schuiven. Binnen het komende nieuwe beleidsplan van deMens.nu is hiervoor veel aandacht besteed. Ik ben hier heel blij om.

Zoeklicht: Hartelijke dank voor dit gesprek.

Activiteitenkalender

ORGANISATIE

TIJDSTIP

ACTIVITEIT

PLAATS

ORGANISATIE	TIJDSTIP	ACTIVITEIT	PLAATS
	FEBRUARI		
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 02/02/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "to DNA or not to DNA". Hoeveel mogen we sleutelen aan een mens?	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
UPV KORTLIJK, MOZAÏEK, VORMING+	DINSDAG 09/02/2021 OM 14:30 U	Dinsdaglezing: "Filosofie en Fictie: vriendschap herbekeken" met Ann Van Sevenant. Inschrijven via info@vcmozaiek.be	MOZAÏEK
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 09/02/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "van meer naar betere. Ideeën voor een nieuwe economie"	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
HV KORTLIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 14/02/2021 OM 18:00 U	(OV) Ma'Blues Café: ontmoetingsmoment rond Blues en Soul: Wouter Bulckaert vertelt over Marvin Gaye. Inschr: mablues@proximus.be	MOZAÏEK
UPV WAREGEM	DONDERDAG 25/02/2021 OM 14:00 U	Upv-lezing: 'ouderen en eenzaamheid', resultaten van onderzoek door Lise Switers en Hannelore Stegen	CC DE SCHAKEL
	MAART		
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 02/03/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "Bitcoins, een gat in de online markt? "	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
UPV KORTLIJK, MOZAÏEK, VORMING+	DINSDAG 09/03/2021 OM 14:30 U	Dinsdaglezing: "Menopause – interactieve infosessie" met Cindy Dumon. Inschrijven via info@vcmozaiek.be	MOZAÏEK
HV KORTLIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 14/03/2021 OM 18:00 U	(OV) Ma'Blues Café: ontmoetingsmoment rond Blues en Soul. Inschr: mablues@proximus.be	MOZAÏEK
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 16/03/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "de (on)zin van een gevevangenisstraf"	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
HV WAREGEM	DINSDAG 23/03/2021 OM 20:00 U	Hedendaagse Filosofie en Wetenschap: "Kwaliteit, Kennis en Emotie: de politieke besluitvorming van de 21e eeuw" door prof dr Karen Celis	CC DE SCHAKEL
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 30/03/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "Gezinnen anno 2021, makkelijke mozaiek of penibele puzzel?"	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
	APRIL		
HV KORTLIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 11/04/2021 OM 18:00 U	(OV) Ma'Blues Café: ontmoetingsmoment rond Blues en Soul. Inschr: mablues@proximus.be	MOZAÏEK
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 20/04/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "Opvoeding, alles onder controle?"	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 27/04/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "Immunotherapie, boost je immuunsysteem".	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
HV WAREGEM	DINSDAG 27/04/2021 OM 20:00 U	Hedendaagse Filosofie en Wetenschap: "Plaats van ethiek in de samenleving in tijden van Corona" door prof dr Ignaas Devisch	CC DE SCHAKEL
UPV WAREGEM	DONDERDAG 29/04/2021 OM 14:00 U	Upv-lezing: 'Slik, sport of eet je die vermoeidheid weg? Door Bart Roelands	CC DE SCHAKEL
	MEI		
MOZAÏEK, HOWEST, VORMING+	DINSDAG 04/05/2021 OM 19:45 U	Wetenschapscafé: "Biodiversiteit, waar gaat de natuur naar toe?"	WWW.WETENSCHAPSCAFÉ.BE
UPV KORTLIJK, MOZAÏEK, VORMING+	DINSDAG 11/05/2021 OM 14:30 U	Dinsdaglezing: "Het beest dwaalt nog altijd rond: bedenkingen over het aanzetten tot haat". Met Prof Jean-Jacques Amy. Inschrijven via info@vcmozaiek.be	MOZAÏEK
HV WAREGEM	DINSDAG 25/05/2021 OM 20:00 U	Hedendaagse Filosofie en Wetenschap: "Klimaatverandering en economie" door Ludo De Witte	CC DE SCHAKEL
	JUNI		
UPV KORTLIJK, MOZAÏEK, VORMING+	DINSDAG 08/06/2021 OM 14:30 U	Dinsdaglezing: "Artificiële intelligentie aan de hand van 5 vragen" met Dr. Mauritz Kelchtermans. Inschrijven via info@vcmozaiek.be	MOZAÏEK

Corona dwingt er ons toe soms activiteiten te annuleren. Raadpleeg de websites en andere kanalen van de organisators voor een laatste stand van zaken.

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op
-> www.debezatse.be
-> www.vcmozaiek.be
-> www.vcdegeus.be

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
info@vcdegeus.be
www.vcdegeus.be

Zondag van 10.00u tot 13.00u
elke donderdag om 19.00u PingPong

VC Mozaiek

Overleestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
vcdebezatse@gmail.com
www.debezatse.be

VC Poincaré

Stormestraat 131/18
8790 Waregem
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be

Zondag van 10.30u tot 13.30u Praatcafé
1ste en 3de vrijdag van de maand
jongerenpraatcafé

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
056/64.64.39

ovm.avelgem@scarlet.be
www.ovm-avelgem.be

Vrije meningsuiting als heilmeester van de samenleving

De terroristische moord op de Franse leraar geschiedenis en aardrijkskunde Samuel Paty gaf een emotionele klap op het sociale weefsel. Het weefsel schudde aanvankelijk wat heftig op en neer om vervolgens naar andere bekommernissen uit te deinen. De emotionele opstoot was bij nader inzien zorgwekkend. Duizenden mensen werden de straat opgehitst om te betogen tegen een prent die ze nog nooit hadden gezien. Het ingelepeld ongenoegen maakte hen blind voor het feit dat verontwaardiging nooit een moord kan verrechtvaardigen. Aan de andere zijde probeerden de herauten van de onverdraagzaamheid de vrije meningsuiting voor hun strijdwagens te spannen. Hun gekrijs kon echter niet verbloemen dat het Führerschap niet met de dissidentie van het vrije woord te rijmen valt. Het maatschappelijk gehacketak zette mij aan een beschouwing over “vrije meningsuiting” uit te werken. We zijn het aan de idealen van de Verlichting verplicht zijn uitgangspunten steeds te blijven bevragen.

De heilige Drievuldigheid

De waarden van de Verlichting worden opgehangen aan de kernwoorden "vrijheid, gelijkheid, broederschap – Liberté, Égalité, Fraternité". Artikel 1 van de Universele Verklaring Rechten van de Mens: "Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen".

Vrijheid, gelijkheid en broederschap zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gelijkheid mag niet ten koste gaan van vrijheid. Vrijheid mag de broederschap niet schaden. Vrijheid van menig mag dus de broederschap niet schaden. De hamvraag is "Wanneer brengt de meningsuiting de samenleving schade toe?". Zijn er beperkingen aan de vrije meningsuiting nodig zonder dat ze de vrije meningsuiting zelf schade gaan toebrengen?

Het betugelde vrije woord

Rechten en vrijheden dienen afgewogen te worden zodat ze de belangen van de samenleving of van andere individuen niet gaan schaden. Het aan banden leggen van het vrije woord is als het dansen op een slappe koord. De vrije meningsuiting is in de eerste plaats bedoeld om de burgers in staat te stellen het beleid te bevragen en de verschillende instanties ter verantwoording te kunnen roepen. Particulieren of groepen mogen daarom niet belemmerd worden in het geven van openlijke kritiek dat de overheidsinstanties onwelgevallig overkomt.

Volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens mag de vrijheid van meningsuiting alleen beperkt worden als de beperking in een kenbare wet is opgenomen, als zij een legitiem doel voor ogen heeft en in dienst staat van de nationale veiligheid, territoriale integriteit. In diezelfde lijn mag de meningsuiting beperkt worden als de bescherming van de gezondheid, de goede zeden en de rechten van anderen in gevaar komt. Het recht op privacy gaat daarom aan de vrijheid van meningsuiting vooraf. De vrije meningsuiting kan daarom niet als argument gebruikt worden om kinderporno, auteursrechtelijk beschermd materiaal of gevoelige persoonlijke informatie (bv. medische informatie) te verspreiden. In diezelfde optiek valt pesten, eerroof en laster niet onder het vrije woord. Het verstoren van een toespraak wordt niet als een daad van vrije meningsuiting beschouwd, gezien het verstoren van de toespraak juist de andere in zijn vrijheid van spreken belet.

Het vrije woord in België

Volgens The Freedom of Thought Report 2019 (<https://demens.nu/wp-content/uploads/2019/11/FOT19-Key-Countries.pdf>) delen België, Nederland en Taiwan de eerste plaats in het verlenen van vrijheid van meningsuiting over filo-

© Loque Somos

Godsdienst of Educatie ?

sofische kwesties. Helemaal onderaan de lijst met 196 landen bengelen de islamitische staten Pakistan, de Malediven, Afghanistan, Iran en Saudi-Arabië.

Ieder land gaat verschillende afwegingen maken in wat wel of niet toelaatbaar is. In de Angelsaksische landen bv. worden haatboodschappen getolereerd, daar waar dat in de meeste West-Europese landen wettelijk verboden wordt. De Belgische antiracisme wet van 1981 bestraft het verspreiden van beelden over rassenhaat en het aanzetten tot haat, discriminatie of geweld. In 1995 werd vervolgens de Belgische negationisme wet van kracht die het ontkennen, rechtvaardigen, minimaliseren of goedkeuren van de genocide tijdens WOII bestraft. In 1999 werd artikel 150 van de Grondwet gewijzigd, zo dat persmisdrijven, die door racisme en xenofobie ingegeven zijn, niet meer door een assisenhof, maar voor een gewone rechtbank met beroepsrechters beoordeeld zal worden.

De Europese Commissie schreef de Belgische regering aan om actie te ondernemen tegen de carnavalstoet in Aalst omdat bepaalde praalwagens met de Joodse orthodoxe klederdracht de spot dreven: "Het is ondenkbaar dat deze beelden paraderen in Europese straten, zeventig jaar na de Holocaust. Het is nu aan de nationale autoriteiten om actie te ondernemen in individuele zaken, op basis van de toepasselijke wet". Gelukkig heeft België geen toepasselijke wet om daartegen actie te ondernemen. Ik wil hier wel bij opmerken dat niet alles wat wettelijk is toegestaan, moreel wenselijk is.

Het "recht" om te beledigen?

Het recht van vrije meningsuiting heeft niet tot doel te gaan beledigen, maar het uiten van een mening kan wel als

gevolg hebben dat iemand zich beleefd gaat voelen. Het tonen van enkele gekende spotprenten voor educatieve doeleinden kan vanzelfsprekend tot verontwaardiging leiden. Het spel van de vrije meningsuiting laat toe dat over de aard en de bedoeling van het tonen van het beeldmateriaal in alle vrijheid gesproken kan worden. De dialoog zorgt voor begrip van elkaars gevoeligheden en doelstellingen. Dergelijk overleg zet bovendien tot nadenken aan. Het verandert de manier hoe naar beelden gekeken wordt. Kortom het brengt algemene ontwikkeling bij om beter met elkaar te leren omgaan. De vrije meningsuiting versterkt in die zin het sociaal weefsel.

Er stelt zich een groter probleem als de verontwaardiging gevoed wordt door culturele uitgangspunten die haaks op de ideeën van de Verlichting staan. Het aanvaarden van dergelijke onvoorwaardelijke eisen om beelden niet te tonen zou betekenen dat de liberale rechtsstaat aan niet in vraag te stellen regels onderworpen wordt. De vrije samenleving is aan haar idealen verplicht dergelijke dogmatische dwang naast zich neer te leggen.

In Spanje werden in 2014 drie vrouwen vervolgd wegens belediging van religieuze gevoelens omdat ze door de straten van Sevilla tijdens een katholieke processie een optocht hielden met een uitvergroott model van een vulva van ongeveer 2 meter hoog - "La procesión del 'Coño Insumiso'" - De processie van de niet onderworpen kut. De feministen werden aangeklaagd door een collectief van katholieke advocaten (Abogados Cristianos). De vrouwen eisten het recht op abortus bij verkrachting, klaagden de ongelijkheid tussen man en vrouw in de samenleving aan en vroegen om seksuele intimidatie aan te pakken. De actievoerders hadden gescandeerd dat Maria een verkrachte vrouw was en dat de katholieke processie daardoor de verkrachting van Maria vereerde. De rechtbank sprak de vrouwen in 2019 vrij omdat de processie met de uitvergroote vulva een vorm van kunst was die niet aan banden gelegd kon worden (Het recht op vrije meningsuiting dat mensen zou kunnen beledigen).

Zeden en gevoelens in verandering

Verontwaardigd is een tijds- en cultuurgebonden gevoel. Wat eertijds voor verontwaardiging zorgde, wordt vandaag de dag algemeen aanvaardt en

andersom. Een samenleving, die vrijheid, gelijkheid en broederschap in het vaandel wil dragen, is een werk in uitvoering. Ze is aan haar idealen verplicht om de burgers aan te zetten de gangbare cultuur steeds opnieuw te blijven bevragen. Veel van onze hedendaagse rechten werden door minderheden aangebracht. Een meerderheid stond er in het begin zelfs terughoudend tegenover. (Bv. De suffragettes die eertijds voor vrouwenrechten opkwamen). Aanstootgevende beelden en botsende gedachten zorgen er voor dat die bevraging van de gangbare cultuur levendig gehouden wordt. Ze zorgen dat de muffheid uit de magazijnen van de hersenen verdwijnt.

Wie even achterom blik kan merken hoe snel die verandering in perceptie zich kan voltrekken. Met de jaren 60 werd de ontzuiling van de samenleving langzaam ingezet. Vrijzinnigen mochten terug bij een katholieke caféhouder pinten gaan drinken. De boekenindex van de katholieke kerk verdween naar de catacomben. Midden de jaren 70 werd in België het vertonen van de film "L'Empire des sens" van regisseur Nagisa Ôshima verboden. De film maakt van de kijker een voyeur van een koppel dat zich in verschillende seksuele standjes kronkelt om het orgasme zo lang mogelijk proberen te rekken. In de jaren 90 begonnen mobieltjes hun intrede te doen. Plots groeide de behoefte om overal en altijd bereikbaar te zijn. Het recht op privacy verloor wat aan glans. Het digitaal, afstandelijk communiceren kreeg de overhand op intermenselijke, nabije gesprekken. Het digitale kleinnood en zijn dwangneurose zorgen dat de gebruiker zich in alle eenzaamheid naar een burn-out kan vingeren. Geen kat die zich daar vandaag de dag nog om zorgen maakt. En de laatste jaren is Zwarte Piet verheugd dat zijn make-up nu in gekleurde vegen mag.

Langzamerhand wordt in verschillende landen de godslastering uit het wetboek geschrapt. Zo werd op 1 maart 2014 in Nederland het verbod op smadelijke godslastering (artikel 147) uit het Wetboek van Strafrecht geschrapt. Het afschaffen van de wet werd jarenlang door de christelijke partijen tegengehouden.

De noodzaak aan een seculiere, democratische staat

De waarden van de Verlichting kunnen alleen maar in een seculiere, democratische staat gegarandeerd worden.

Bemerkt dat de staat en seculier en democratisch moet zijn. In een seculiere staat met een dictatoriaal regime worden de mensenrechten niet gerespecteerd. Met seculier wordt bedoeld dat de staat agnostisch of religieus neutraal is. De staat uit geen voorkeur voor een bepaalde godsdienst. Het toekennen van bijkomende rechten aan religies staat haaks op het gelijkheidsbeginsel (Iedereen gelijke rechten). Als de staat een voorkeur voor een bepaalde religie laat blijken, dan houdt dat in essentie in dat gelovigen van de voorkeursreligie meer rechten krijgen dan de niet- of anders-gelovigen.

De noodzaak aan gedeelde waarden in de multiculturele samenleving

Een multiculturele samenleving kan slechts levensvatbaar zijn wanneer de verschillende culturen of filosofische strekkingen bereid gevonden worden een gemeenschappelijk waardenplatform aan te nemen. Eerst en vooral dient men de uitgangspunten van de liberale democratie te aanvaarden. Een vrije samenleving is het aan zichzelf verplicht daarover niet te willen onderhandelen. Naast het aanvaarden van de democratische principes, onderschrijft men ook dat de wetenschap het middel is om kennis over de mens en de wereld bij te brengen. Men legt zich neer bij het feit dat politieke beslissingen op basis van niet-religieuze gronden genomen worden. Men aanvaardt dat bij publieke aangelegenheden dat het gezag van God ondergeschikt is aan de grondwet en de democratie.

Religieuze argumenten kunnen vanzelfsprekend gebruikt worden voor opinievorming. Zonder een gedeeld burgerschap, waaraan alle culturen schatplichtig zijn, zal een multiculturele samenleving niet meer zijn dan een conflictueuze samenleving waar de ene cultuur de andere wil verdringen.

De aanpassing van enkele godsdiensten aan de seculiere samenleving

De katholieke kerk heeft zich met veel moeite aan de secularisering van de samenleving aangepast. Pas na het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) - Dignitatis Humanae - begon het inzicht te komen dat de politieke besluitvorming los stond van de kerkelijke leer. Men erkende de secularisering en de vrijheid van godsdienst. Voor een goed begrip en ik verwijs naar de vrijheid van meningsuiting, de katholieke kerk mag

natuurlijk zijn geloof blijven verkondigen en zelfs een oordeel vellen over de politieke besluitvorming. Bedoeld concilie maakte het mogelijk dat katholieken netjes kunnen blijven geloven in hemelvaarten en leven na de dood, terwijl ze daarnaast de evolutie en de wetenschappelijke hypothesen over het ontstaan van het heelal aanvaarden.

De islam moet die evolutie nog doormaken. Voor het ogenblik is de leer nog in strijd met de uitgangspunten van een democratische, seculiere samenleving. In die zin onderschrijft de islam niet het eerder gesteld gemeenschappelijk waardenplatform om een multiculturele samenleving goed te laten functioneren. Een aantal moslims is zich daar van bewust. Dyab Abou Jahjah: *“Wanneer islamitische theologie de westerse gesecculariseerde context ontmoet,*

kan ze alleen maar een impasse veroorzaken”. De verlichte islam zal afstand moeten doen van de sharia en bepaalde passages uit de Koran moeten schrappen of er een andere interpretatie aan geven. Problematisch zijn de oproep om homo's en afvalligen te vermoorden, het afranselen en stenigen van overspeligen, het afhakken van handen van dieven, de belofte aan het paradijs voor zij die sterven voor de zaak van Allah. Het hoofdprobleem hierbij is dat de islam de Koran als het woord van God beschouwt en dat aan dat woord niet geraakt mag worden. Hopelijk brengt de tijd raad en wint het besef dat theologische achterstand ook voor culturele achterstand staat.

Cultuurrelativisme staat de Verlichting in de weg

Cultuurrelativisme gaat uit van de veron-

derstelling dat alle culturen gelijkwaardig zijn. Volgens dergelijk postmodernisme bestaat er geen hiërarchie in de verschillende waardesystemen. Het cultuurrelativisme ontkent dat de idealen van de Verlichting hoger zijn dan die van een cultuur waar de menselijke waardigheid wordt bepaald door de aard van onderdanigheid of van onderwerping aan een dogmatisch geconstrueerd ideaal. Deze laatste culturen discrimineren diegenen die zich niet aan hun gestelde paradigma willen onderwerpen. In het slechtste geval worden de afvallige honden vermoord. Hoogstaand lijkt me dat niet.

Een samenleving, die de idealen van de Verlichting wil onderschrijven en uitdragen, zal bijgevolg niet over deze waarden wensen te onderhandelen. Het beschouwt zijn waarden als fundamenteel. In dergelijke samenleving is

geen plaats voor cultuurrelativisme. Het is daarom van essentieel belang dat de waarden van de Verlichting door elke cultuur binnen de multiculturele samenleving gedeeld worden. Zonder een stelsel van gedeelde waarden zal de samenleving getekend worden door een constant conflict tussen botsende culturele getto's. Door steeds opnieuw respect te eisen voor culturele verschillen, ongeacht de morele grondslag van die verschillen, wordt de gelegenheid geschapen om zich in levensbeschouwelijke getto's af te zonderen, zonder dat men de waarden van de Verlichting hoeft te erkennen.

Polarisatie, een hindernis voor het vrije woord

De moord op de docent Samuel Paty is een interessante case die laat zien hoe vooroordelen opgebouwd worden en vervolgens listig tegen elkaar uitgespeeld worden. Polarisatie is het verenigen van meningen tot een welbepaald aandachtspunt om ze vervolgens tegen elkaar uit te spelen. Mensen worden zo in een vakje gestopt waarin hun gedrag en hun denken als het ware gevangen zou zitten. In dergelijk denken bestaan geen gradaties van gelovigheid. Iedere gelovige wordt gereduceerd tot een 100%-gelovige. Erger nog, als een terro-

rist zich beroept op een godsdienst om een aanslag te plegen dan worden alle gelovigen van die religie plots als terroristen gebrandmerkt ("guilty by association").

Polarisatie verhindert om de gelaagdheid en de complexiteit van de anderen te zien. De zaken worden binair, wit-zwart voorgesteld. Wie zich opsluit in een filosofische bubbel schermt andere interpretaties van de werkelijkheid af. Dergelijke zelfbevestiging zal de polarisatie nog meer voeden. Het zich opsluiten in bubbels van het eigen gelijk zal voor een vervreemding van de werkelijkheid zorgen. Na verloop van tijd kan vervreemding ontaarden in het ontmenselijken van de anderen. De andere wordt een hinderlijk object dat uit de wereld verwijderd moet worden.

Vandaag de dag bestaat er een uitstekend elektronisch medium om mensen te polariseren, namelijk het asociale netwerk Facebook. Het reclamebedrijf leeft van klik-aas (clickbait – aanzetten tot klikken, bv. like) en heeft er alle commercieel belang bij om de controverse te blijven voeden. De hitte van de polarisatie en de steekvlam-argumentatie op het medium waren een trigger die de moordenaar van Samuel Paty tot zijn waandaad aanzette. (Nota. Ik laat hier bewust de voedingsbodem van het geweld als gevolg van sociaal onrecht weg, omdat het buiten het opzet van het artikel valt). Het laat zien hoe dergelijk netwerk, naast het aanwakkeren van angst en achterdocht, een genadeloze moordmachine wordt. Had Hitler nog geleefd, het medium zou zijn denkbeelden met veel commercieel genoeg laten delen hebben.

De noodzaak aan het vrije woord

Het vrije woord ontmaskert. Het vrije woord prikkelt. Het vrije woord doet pijn. Het vrije woord ontluistert. Het vrije woord verontwaardigt. Het vrije woord verheldert. Het vrije woord vernieuwt. Het vrije woord is onvoorspelbaar. Op het altaar van het vrije woord is geen gedachte nog veilig. De puinhoop van verwelkte gedachten zal dienen als voedingsbodem voor nieuwe ideeën en het vrije woord verder voeden. Het vrije woord staat voor het leven zelf. Het koesteren van de vrije meningsuiting is een eeuwigdurend werk waaraan de mensheid niet mag verzaken.

***

KWALITEIT, KENNIS EN EMOTIE: DE POLITIEKE BESLUITVORMING VAN DE 21STE EEUW

DOOR: PROF. DR. KAREN CELIS (VUB)

DINSDAG 23 MAART 2021

Met de Coronaperikelen heeft het vertrouwen in de politiek een flinke deuk gekregen. Bijna 60% van de Belgen wantrouwt politieke partijen en politici, en amper de helft van de bevolking vertrouwt het federale parlement. Burgers haken massaal af van de politiek. Ze zijn boos, verbitterd en angstig. Ze stellen de kwaliteiten en capaciteit van onze politici om hen goed te vertegenwoordigen ernstig - en steeds luider - in vraag. Vertrouwen in de democratische instellingen en haar bewoners zijn evenwel het noodzakelijke cement in een democratie – het gaat dus niet de goede kant uit. De ellenlange formatiegesprekken voor het vormen van regeringen, het gekibbel om ‘de postjes’ en de polariserende toon van het politieke debat zijn bovendien allicht niet behulpzaam om het vertrouwen van de burger weer te herstellen, om het voorzichtig uit te drukken.

Karen Celis tracht echter verder te gaan dan de schade op te meten en kritiek te formuleren. Zij stelt zich de vraag hoe het anders en beter kan. Hoe kunnen we de kwaliteit en capaciteit van onze politici en politieke instellingen verhogen? En wat verstaan we eigenlijk onder ‘kwaliteit’ en ‘capaciteit’? Heeft het te maken met de kennis van onze politici over de burger en/of hun kunde om te besturen? En wat dan met emoties zoals wantrouwen, apathie en boosheid? Volstaan slimme en kundige politici om die negatieve gevoelens ten aanzien van onze democratie om te keren?

Prof. dr. Karen Celis is onderzoeksprofessor Politicologie verbonden aan de vakgroep Politieke Wetenschappen aan de VUB en als dusdanig door radio en andere media gevraagd naar haar analyse van de jongste verkiezingsresultaten. Zij is tevens co-directeur onderzoek van RHEA, het expertisecentrum voor gender, diversiteit en intersectionaliteit. Ze verricht theoretisch en empirisch kwalitatief en comparatief onderzoek naar politieke vertegenwoordiging van groepen (vrouwen, etnische minderheden, klasse, holebi's en leeftijdsgroepen), gelijkekansenbeleid en feminisme.

Tijdstip: 20u00 – 22:30

Locatie: CC De Schakel Oranje zaal

Toegang: 7 €/lezing, 15 € voor 3, HWV-leden gratis tickets via www.deschakel.be, telefonisch aanmelding HWV-leden tel. 056/62.13.40

OUDEREN & EENZAAMHEID

MET LISE SWITERS EN HANNELORE STEGEN

DONDERDAG 25 FEBRUARI 2021 OM 14U00

Lise Switers en Hannelore Stegen presenteren resultaten uit het onderzoek rond eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast gaan ze dieper in op mogelijke methodes en het belang van afstemming op maat om dat probleem efficiënt aan te pakken.

Tijdstip: 14u00 – 16u00

Locatie: CC De Schakel

Cc de schakel, schakelstraat 8, 8790 Waregem

Toegang: 5 €

SLIK, SPORT OF EET JE DIE VERMOEIDHEID WEG?

MET BART ROELANDS

DONDERDAG 29 APRIL OM 14U00

Wat is de invloed van vermoeidheid op cognitieve en fysieke prestaties? Hoe krijg je ze het best weg? Het MFYS-team van prof. Bart Roelands (VUB) doet onderzoek naar mechanismen en grenzen van vermoeidheid en alles wat daarbij een rol (kan) spelen.

Locatie: CC De Schakel

Cc de schakel, schakelstraat 8, 8790 Waregem

Toegang: 5 €

Inschrijven via www.ccdeschakel.be

Groeten uit

Wanneer de dijken breken...

Toen ik een paar jaar geleden naar Breninge verhuisde, waren er wel vrienden die dachten: “ hij spoelt wel terug”. Niet alleen door heimwee, maar ook door de voorspelde overstromingen wegens de klimaatopwarming. Men voorspelt een verhoging van het zeewater tegen 2100 waardoor, als er niet ingegrepen wordt, de zee tot over Brugge zal komen. Een tv-reeks zoals “de dijken breken” focust op de gevolgen van een overstroming bij storm. Maar er zijn nogal wat studies gebeurd, die de gevolgen van de klimaatopwarming in beeld brengen. Toen mijn tuinhuisje de lucht in vloog door de storm begon ik me toch vragen te stellen. Is er een probleem in Bredene ? Kan de overstromingsramp van 1953 zich herhalen ?

De zeespiegel

Als we het in België over 0 meter hoogte hebben, dan is dat het gemiddeld laagwaterpeil te Oostende, gemeten tussen

1834 en 1853. Omdat de oorspronkelijke peilschaal (een houten lat met markeringen) al lang niet meer bestaat en het gemiddeld laagwater meer dan 20 centimeter is gestegen, wordt de 0 meter nu anders bepaald, maar het komt op hetzelfde neer. Bij normale weersomstandigheden wisselt het zeeniveau tussen 0,56 en 4,21 meter. Bij de Sinterklaasstorm in 2013 kwam de zee tot 6 meter, de stormvloed in 1953 topte af op

ongeveer 6,66 meter. Bij doodtij zakt het peil niet onder de 1,5 meter.

We weten dat de zeespiegel stijgt, uit satellietmetingen sedert 1993 wordt die stijging geschat op 2,9 tot 3,4 mm/jaar. Mogelijk gaat de zee in de toekomst sneller stijgen, niet alleen smelten gletsjers en ijskappen af, water dat opwarmt zet ook uit. De meeste schattingen hebben het over een stijging tegen 2100

van enkele tientallen centimeter tot meer dan 2 meter.

De dijken

De dijken zijn hoog genoeg, en waar ze dat niet zijn, zoals in Oostende, heeft men een muurtje gebouwd waarvan de openingen kunnen afgesloten worden met schotten. Deze muur werd onlangs verhoogd om stormen met golven van 6 meter de baas te kunnen bij de ingang van de vaargeul voor de haven. Het aanleggen van strandhoofden (golfbrekers) is een harde manier om een verdedigingsgordel tegen stormen aan te leggen. Bij de Vlaamse Overheid lijkt men niet erg geneigd om de dijken te verhogen. Dat kost handenvol geld en de toeristische sector wil graag het zicht op de zee. In de plaats daarvan steekt men veel energie en geld in de stranden, deze worden met zandopspuitingen verbreed en verhoogd. Dit is een zachte manier om zich tegen stormen te bewapenen. Na iedere zware storm moet dit opnieuw gebeuren. Bij zware stormen kan alle strandzand tot aan de dijkvoet weggeslagen worden waardoor de dijk kwetsbaar wordt. Een dijkbreuk is dan altijd mogelijk en de hoogte van het achterliggende land is daarin al even bepalend als de hoogte van de dijk zelf. De huidige aanpak is dus niet houdbaar bij een stijgende zeespiegel, het opgespoten zand zal steeds meer en sneller wegspoelen. Begin januari van dit jaar werden al weer zandkliffen gevormd op het strand van Bredene, een terugkerend fenomeen bij stormwind uit het westen. Men kan moeilijk de zeebodem verhogen. Alhoewel, het plan om voor de kust eilanden aan te leggen komt op hetzelfde neer.

Wandelen of fietsen

Bij de toeristische dienst van Bredene kan je een gratis fiets- en wandelkaart verkrijgen. Bij deze wandeling of fietstocht kom je langs de plaatsen die van betekenis zijn of waren in de zeevering. De wandeling is beperkt tot het Bredens grondgebied en de Oostendse Oosteroever. Een gelegenheid om de Oostendse haven te ontdekken. Daar bouwt Versluys een nieuwe stad aan zee, kan je de gratis veerboot nemen van de Vlaamse Gemeenschap en ontdek je de tergend trage renovatie van de Oostendse vismijn. In de buurt is ook het vernieuwde fort Napoleon en kan je enkele muurschilderingen van het Cristal shipproject bewonderen.
(<https://thecrystalship.org/nl/home-page-nederlands/>)

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
www.vcmozaiek.be

WETENSCHAP TUSSEN POT SCHERM EN PINT.

Er zullen ook dit voorjaar geen fysieke wetenschapscafés plaats vinden in Mozaïek. Omdat de onzekerheid met betrekking tot de corona-pandemie nog te groot is werd beslist alle wetenschapscafés van het lopend academiejaar via livestream te organiseren.

De inhoud blijft dezelfde: altijd maatschappelijk relevant, actueel of fascinerend. Geen monologen, overdonderende presentaties, klassiek debat of academische sfeer. Wat dan wel? Wetenschappers die gemoedelijk vertellen over hun werk en passie binnen de zachte en harde wetenschappen. Voor iedereen met een gezonde dorst naar kennis!

Ook in de online edities is er ruimte voor vragen. Dus 'sit back and relax' voor een interessante portie wetenschap vanuit de zetel! Als bezoeker heb je niets anders nodig dan een toestel met internetverbinding (computer, laptop, tablet, smartphone) en iets om te drinken om van de wetenschapscafés te genieten! Hoe je vanuit je huiskamer meevolgt, lees je in de handleiding die je vindt op www.wetenschapscafé.be

Daar vind je ook alle info over de programma's en de gasten voor de komende maanden.

02/02/2021

To DNA or not to DNA, hoeveel mogen we sleutelen aan een mens?

09/02/2021

Van meer naar beter, ideeën voor een nieuwe economie.

02/03/2021

Bitcoins, een gat in de online markt?

16/03/2021

De (on)zin van gevangenisstraf.

30/03/2021

Gezinnen anno 2021, makkelijke mozaïek of penibele puzzel?

20/04/2021

Opvoeding, alles onder controle?

27/04/2021

Immunotherapie, boost je immuunsysteem.

04/05/2021

Biodiversiteit, waar gaat de natuur naartoe?

Alternatieve *lentefeesten*

Kortrijk

Het vroeg wat creativiteit, maar dat is het organisatie comité van het lentefeest wel wat gewoon. De Coronamaatregelen vroegen wat extra aanpassing. Bubbels werden gevormd en de zesjarigen konden naar de schouwburg in Kortrijk verdeel over twee woensdagen. Voor de twaalfjarigen werd het feest in de schouwburg vervangen door een groeidag, die uitmondde in een aantal workshops.

Het resultaat kan je bekijken op www.facebook.com/werkgroep-Kortrijk. Het ziet er naar uit dat voor 2021 de zelfde lijn zal (moeten) gevolgd worden. Speciale dank aan de groep van de leraars zeden leer!

Avelgem

Ook in Avelgem maakte men er een prettige bedoening van dank zij de inzet van de leraars zedenleer.

Nice: geen botsing van beschavingen

Het spreekt voor zich dat ik op geen enkel moment de verdediging op mij wil nemen van een moordenaar. De maatschappij heeft -gelukkig maar- aangepaste bescherming uitgewerkt tegen mensen die andere mensen dood maken. Noch dat ik op enig moment mijn afkeer ten overstaan van het religieus fundamentalisme of integrisme zou verlaten hebben. Godsdienstwaan-zinnigen, sommigen worden fanatiekelingen genoemd, anderen extremisten, en als het moslims zijn worden ze terroristen genoemd, godsdienstwaan-zinnigen die stemmen horen, die hen bevelen misdaden te plegen, bestonden en bestaan in elke godsdienst... Jeanne d'Arc werd er zelfs heilig voor verklaard. Het is fout om deze misdaden gelijk te gaan stellen met een botsing van

culturen, met een aanvalsoorlog van "de barbarij van een achterlijke godsdienst" tegen "onze beschaving", die zich moet verdedigen. Vooral wanneer men gaat beweren dat die (=onze) superieure beschaving gestoeld is op de scheiding van kerk en staat, een superieure zet van de Grote Franse Revolutie. En dan zal ik maar een stap terug zetten naar de Franse Revolutie, niet in slogans noch in algemeen verspreid romantisch bijgeloof, maar zoals ze zich werkelijk heeft afgespeeld.

Het begon met het loslaten van het idee van de staatsgodsdienst, vanuit de politieke noodzaak van het moment.

Het was op 14 juli 1789 dat er in Parijs een grote volkstoeloop was naar de

Bastille, het volk van Parijs wilde zich meester maken van de wapens die daar opgeslagen waren. Het was op 04 augustus 1789, dus slechts enkele weken later dat graaf de Mirabeau in de Franse Assemblée Nationale in het kader van de discussie over de Rechten van de Mens de kwestie van gewetens- en godsdienst-vrijheid ter sprake bracht. Op 26 augustus wordt de tekst aangenomen. Zo snel na de 14de juli betekent dat dit al van voor de 14de juli in voorbereiding was. Die vrijheid en gelijkheid moest eenheid smeden tussen de katholieken en de protestanten en tussen de katholieken en de joden, twee geloofs-overtuigingen die in de eeuwen voor de Revolutie duchtig gediscrimineerd geweest waren. De "founding fathers" van de Revolutie beseften heel

goed dat die eenheid voor het welslagen van de natieopbouw in het nieuwe Frankrijk een belangrijke zaak was.

De Franse Assemblée, in de overgrote meerderheid zelf katholiek, zag dat niet als een aanval tegen het katholicisme. Mirabeau niet, maar zeker de kleine geestelijkheid niet, die en masse de posities van de derde stand (=handelaars en vrije beroepen) tegen de grondadel en het hof ondersteunde, en zelfs invloedrijke bisschoppen, zoals die van Aix, de kant deed kiezen van de derde stand. Nu, zo'n een radicale stap was dat toen nog niet: het katholicisme bleef de staatsgodsdienst, de enige godsdienst die door de staat onderhouden werd, al de andere godsdiensten werden als privé-godsdiensten beschouwd. In die tijd was het nog de regel dat de pastoors van op de preekstoel de regeringsbeslissingen uitlegden en verdedigden. Ook als "ketterij" uit het strafrecht geschrapt wordt. Als op 13 april 1790 de katholieke godsdienst niet langer als staatsgodsdienst erkend wordt (wat ie weliswaar de facto wel nog altijd bleef) is de situatie nog altijd identiek.

De paus van Rome organiseert -puur uit geldhonger- de scheuring tussen kerk en staat in het katholieke Frankrijk.

De paus van Rome himself was, zeer tegen de wil van de bevolking van de stad, de persoonlijke eigenaar van de stad Avignon. Eigenaar zijn betekende: de belastingen gaan in uw zak. Om dat voorrecht niet te verliezen aan het

nieuwe Frankrijk, ageert de paus voor de effectieve val van het nieuwe regiem. De Assemblée en de regering aarzelen, durven niet krachtig optreden. Het is pas van dan af en daardoor dat een deel van de geestelijkheid ook meegaat in de scheurmakerij van het Vaticaan. Misleide pastoors verlaten hun parochies, en sommigen ook het land. Dan zijn we al in de tweede helft van 1791. De tweede revolutie naar de democratische volksrepubliek staat voor de deur, en die zou op 10.08.1792 ingezet worden met een nieuwe opstand, deze keer niet alléén in Parijs, maar over geheel het land. De Commune aan de macht. Tijdens die fase van de Revolutie werd de breuk tussen de kerk en de staat erg uitgediept. Maar een tijd voordien was de eerste stap al gezet.

De eerste belangrijke stap in de scheiding tussen kerk en staat.

Bij gebrek aan pastoors werd op 20 september 1792 uitgevaardigd dat de burgemeesters zelf de burgerlijke stand moesten gaan bijhouden.

En op die manier is een juist principe om heel praktische redenen zijn verschijnen in de geschiedenis begonnen. Niet om ideologische redenen, en absoluut niet als een maatregel van de aanhangers van de laïcisering tegen de katholieken. Maar een stap waar de omstandigheden de bestuurders toe verplicht hadden.

Wie heeft de Franse Revolutie bevochten en de feodaliteit opgekuist?

In een land waar 90 % van de economie draait op de landbouw, en de kleine boeren 80 % van de werkende bevolking uitmaken, (die cijfers bij benadering, ik citeer ze uit het hoofd) was een totale omwenteling niet mogelijk zonder de actieve deelneming van die grote massa. De Franse werkers waren katholiek, zowel in de steden maar zeker ook op het platteland, en zij zijn het die de feodaliteit, het grootgrondbezit van de rijke grondadel, met hun ondraaglijke belastingen, opgebroken hebben.

Als eind 1789 de financiële catastrofe van Frankrijk gedelgd wordt met kerkelijke bezittingen, vindt nauwelijks iemand dat een aanval tegen de godsdienst. Zeker de indieners van het wetsvoorstel niet, ze waren zelf katholiek. Het koninklijk hof evenmin, de koning was de eerste die een deel van zijn bezittingen afstond. Op 14 juli 1790

wordt een groots en plechtig nationaal massa-feest voor de nieuwe staatsorganisatie gehouden op de Champs Elysées, die organisatie noemde men toen de Federatie. Dat feest in Parijs is half kerkelijk en wordt geleid door bisschop Talleyrand.

Grote strijdbewegingen zijn een zaak van geheel de gewone bevolking.

Katholiek of protestant, jood of moslim: nog nooit in de geschiedenis zijn volgens mijn kennis het aankleven van dit of geen geloof voor de gewone mensen een reden geweest om NIET deel te nemen aan BELANGRIJKE strijdacties voor vooruitgang die men juist en noodzakelijk vond. Dat is in de regel zo bij een gewone staking die-er-toedoet in eigen land, dat was gisteren zo tegen de apartheid in Zuid-Afrika en vroeger tegen de nazi-bezetting in eigen land (in Brussel was de weerstand grotendeels een zaak van communisten samen met joden), en dat is vandaag zo in Palestina.

Wat is nu die scheiding van kerk en staat?

Het is echt niet moeilijk: scheiding van kerk en staat betekent in de eerste plaats dat de staat zich niets aantrekt van wat de mensen geloven of niet geloven. Geloof je dat je na uw dood verder zult leven in een paradijs, dat gijzelf in uw leven nooit gekend hebt, maar dat de rijkaard van verderop elke dag beleeft? Ok, geloof het maar, als ge verder uw ogen opentrekt zult ge op een dag wel tot andere conclusies komen... Het betekent natuurlijk ook dat die staat zich niet door geloofsgemeenschappen en kerken laat bevelen. De mensen mogen geloven wat ze willen, maar zij moeten uit hoofde van hun geloof geen voordelen gaan vragen, zoals geld of andere tussenkomsten, bvb loon voor hun priesters. Het betekent ook dat de staat haar taken (opvoeding, zorg voor armen en zieken, overgangsrituelen...) zelf op zich neemt, en ze niet uitbesteedt aan religieuze genootschappen, in casu aan priesters, paters, nonnen of imams. Het betekent ook dat de staat geen discriminatie voert tegen een of andere soort gelovigen. Dus niet zoals Bismarck die de protestanten alle postjes gaf, en de katholieke pastoors en werkers als een soort untermenschen aan de kant liet zetten op basis van een soutane met een witte col of een kruisje op de werkvest...

***

Wat had je gedacht?

Ziel

Vergis ik me of vertonen mensen die op de omroepen, privé of openbaar, iets wensen mee te delen steeds meer de neiging om onduidelijke, verwarrende of verdoezelende termen te gebruiken? Ik ben geen uroloog en durf hierover dus geen wetenschappelijke en derhalve te verifiëren hypothese te ventileren, maar zou het misschien toch om een onverwacht en even ongewenst nevensymptoom van de Covid 19 kunnen gaan? Eentje te meer na al die andere die ons -dat noemen we voortschrijdend inzicht- ons in de loop der voorbije maanden werden aangereikt in krant, radio, tv en niet te vergeten de zogenaamde sociale media? Wellicht een milde aantasting van sommige cellen in de prefrontale kwab, die hierna nog eens aan bod zal komen, waardoor helderheid van formulering, zo al niet van denken licht wordt verstoord.

Soms gaat het om oneigenlijk gebruik van een term, soms om het hanteren van een begrip waarvan je mag aannemen dat het niet eens bestaat en dat eerste is eerder lachwekkend terwijl dat laatste onrustwekkend en zelfs gevaarlijk is voor een goed begrip van de wereld waarin we nu eenmaal leven.

Een goed voorbeeld van het eerste is het bijna overal aanwenden van het woord "uitrollen". Vaccinatiecentra, politiebescherming, steun voor noodlijdende winkeliers, meer handen aan het bed, je noemt het maar of het wordt uitgerold. Ik

heb in mijn actieve tijd wel eens plannen van architecten zien uitrollen. Behangers rollen wandpapier uit voor ze het van lijm voorzien. Een bakker of een huisvrouw (m/v) rolt wel eens deeg uit. Dat zijn allemaal voorbereidende werkzaamheden op de eigenlijke actie, zoals bouwen, behangen of bakken. Nooit de actie zelf maar de politici, experts en hun woordvoerders geven met die term wel degelijk blijk van daadkracht en bedoelen uitvoeren, realiseren, tot stand brengen. Ik merk wel dat "uitrollen" in de laatste editie van de van Dale onder invloed van het Engelse "roll out" als laatste betekenis toch "ter beschikking stellen" heeft, uitgesproken minder daadkrachtig dus. Goed, taal evolueert maar voor mijn oren klinkt het niet goed en niet juist.

Het tweede verschijnsel is erger, vooral als het zich voordoet in uitspraken van wetenschappers maar ook in dat kan andere mensen die mee de publieke opinie beïnvloeden zoals kunstenaars. Zelfs als ze van vrijzinnige inslag zijn ontsnappen sommigen niet aan die vreemde neiging.

Lieven Annemans is niet zomaar econoom, hij is ook nog eens gezondheidseconoom en doceert onder meer aan de VUB. Onlangs was hij op Klara te gast en hij deed een uitspraak over de menselijke natuur die mijn verbazing wekte. Hij had het over de noodzaak van altruïsme en solidariteit. Daarbij maakte

hij een merkwaardig onderscheid, toch voor iemand die aan een vrijzinnige universiteit doceert. Er is iets dat hij het ego noemde en dat zou berusten op de werking van het zogenaamde reptielenbrein kant. Het is verantwoordelijk voor egoïstisch gedrag, zelfbehoud, zeg maar het dierlijke in de mens. Daarnaast ziet hij iets wat hij de ziel noemt, u leest het goed, de ziel, en dat vloeit voort uit de werking van de prefrontale kwab, waar zelfbeheersing en rationeel denken ontstaan. Op de term "ziel" na kan je hem nog volgen, maar hij gaat verder: door meditatie versterk je juist je altruïsme en dat kan je merken aan het ontstaan van neurale verbindingen tijdens het mediteren. Nu is het ongetwijfeld zo dat er bij elke activiteit en elke omgevingsfactor neurale verbanden ontstaan of versterkt worden, maar of die nu op altruïsme wijzen of dat verschijnsel aantonen is een heel andere kwestie. Annemans verwijst in dit verband naar Matthieu Ricard die een vurig aanhanger is van meditatie. Ik kende die man niet, hij blijkt de tolk te zijn van de dalai lama. De slotsom van het betoog is dat iedereen door meditatie via de ziel zijn dierlijke egoïsme zou moeten bedwingen, zodat we in een harmonieuzere samenleving terecht zouden komen. Ik ben van mening dat Annemans hier, gebruik makend van zijn wetenschappelijke reputatie op een heel ander terrein dan de neurologie, tot ongefundeerde uitspraken komt. Bovendien situeert hij zich in een millenia oude

traite van de scheiding tussen geest en lichaam, die iedere wetenschapper al lang heeft opgegeven, maar hij camoufleert dat handig door zijn ziel" van een biologische laagje te voorzien. Onverantwoord.

Hij staat echter niet alleen. De bekende choreografe Anne-Teresa De Keersmaeker had het in een ander interview over haar creatieve arbeid. Ze maakte daarbij een onderscheid tussen het lichaam dat uitvoert en de geest. Dat is volgens haar nog niet voldoende, want er is blijkbaar ook nog een "ruimte" tussen lichaam en geest, waar dan de inspiratie vandaan komt. Waar ergens in de anatomie die ruimte zich situeert, werd ons niet medegedeeld. Wellicht bevindt die zich wel in het vierde paar speekselklieren dat onlangs diep achter de neusholte werd ontdekt, ik mag toch ook wel een hypothese pomen? Of meditatie dan van enig nut is, blijft onbekend.

De bekende acteur en promotor van het Algemeen Antwerps Axel Daaeseleire zoekt het bij het creatieve proces niet in meditatie maar in het hard fietsen. Hij heeft het ook niet over de geest maar over de "kop". Hij fietst en fietst maar tot hij een lege kop heeft, in die kop is dan weer ruimte voor nieuwe inzichten ne ideeën. Zijn lichaam is daarbij een willig of onwillig instrument.

Sigmund Freud maakte de dingen dus nodeloos moeilijk door de geest van nog meer vakjes te voorzien, als daar zijn het Ich, Het Über ich, het onderbewustzijn en nog zowat. De publieke sprekers hiervoor brengen de dingen wat simpeler over, maar scheppen naar ik meen verwarring bij een publiek dat hen apprecieert en zelfs bewondert.

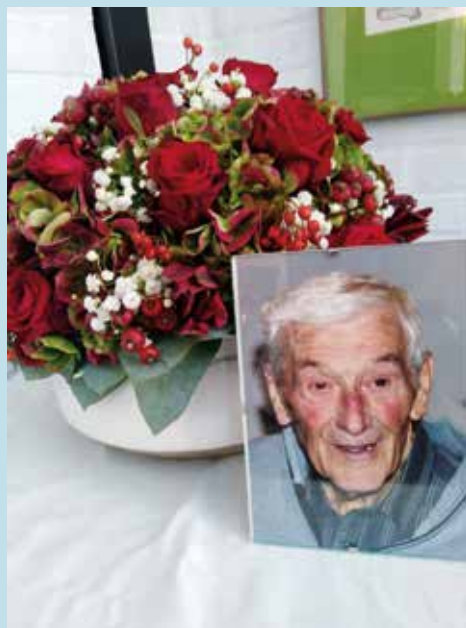
Ik behoor tot de *old school* materialisten, die al genoeg hebben aan een lichaam dat wonderlijk in elkaar zit met een stel hersenen maar volgens de laatste inzichten ook een stel darmen die tot de wonderlijkste dingen in staat zijn. Die wonderlijke dingen omvatten het merkwaardige evolutionaire fenomeen dat er in de loop der tijden een gecompliceerde prefrontale kwab is ontstaan die ons toelaat te dromen, te fantaseren, te ontdekken en uit te vinden. Natuurlijk niet alleen tot altruïsme leidend, maar wel óók tot altruïsme.

Dat lichaam volstaat voor mij. Geef mijn ziel maar aan Fikkie.

Walter De Deken

Dit overlijden van Walter raakt ons diep. Voor jou, lieve Ivonne, is dit het heengaan van een echtgenoot. Voor ons vertrekt een goeie vriend en strijdgenoot. We weten allen dat we eenmaal het tijdelijke zullen verlaten en dat het eeuwige niet bestaat. We nemen dus voor altijd afscheid van Walter. Ik had de gelegenheid met hem als collega samen te werken. We stonden ook samen in onze vakbond tijdens moeilijke jaren. We vochten samen voor de vrijzinnige zaak en het rijksonderwijs. Ze worden zeldzaam, mensen zoals Walter. We zullen nooit stoppen met onze strijd voor het vrije denken, dit beloven we bij deze gedachtenis aan onze goeie vriend, onze lieve vriend, onze altijd aanwezige Walter.

Armand namens de August Vermeylenkring Kortrijk

zoeklicht

onafhankelijk vrijzinnig tijdschrift
januari - februari 2021
tweemaandelijks tijdschrift jaargang 46 nr.1

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendeledede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem

